МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ—1 МАЙГА!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. № 79 (7219). 23 апрель, 1980 йил. ЧОРШАНБА. Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ МЕҲНАТКАШЛАРИ! КПСС XXV СЪЕЗДИНИНГ ТАРИХИЙ ҚАРОРЛАРИНИ БАЖАРИШ УЧУН КУРАШИНГИЗ!

РИВОЖЛАНГАН СОЦИАЛИЗМ ИМКОНИЯТЛАРИНИ ТЎЛИҚРОҚ ЮЗАГА ЧИҚАРИНГИЗ!

(КПСС Марказий Комитетининг 1980 йил 1 Май Чақириқларидан).

ҒАЛЛАКОРЛАРНИНГ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИГА ҚЎШИЛИНГ!

Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съезди қарорларини ҳаётга татбиқ эта бориб, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, 1979 йил социалистик мажбуриятлари ва умуман беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун бошланган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида актив қатнашиб, ғалла етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтиришни таъмин этдилар.

1979 йилда область колхозлари, совхозлари ва бошқа давлат хўжаликлари пландан ташқари 50 минг тоннадан ортиқ ғалла етиштирдилар. Тайёрлов пунктларига 115,4 минг тонна ғалла етказиб берилди. Бу социалистик мажбуриятда белгиланганидан 5,4 минг тонна, давлат харид қилиш ҳажмида кўзда тутилганидан 44,4 минг тонна кўпдир.

Область ғаллакорлари КПСС Марказий Комитети июль (1978 йил) ва ноябрь (1979 йил) Пленумлари қарорларига жавобан 1980 йилда кам деганда 313 минг тонна ғалла, шу жумладан, 146 минг тонна маккажўхори дони, 50 минг тонна шоли етиштиришга аҳд қилдилар. Давлатга кам деганда 95 минг тонна ғалла сотилади.

1980 йилда ҳосилдорликни ошириш, ғалла етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан зиммага олинган социалистик мажбуриятнинг сўзсиз бажарилишини таъмин этиш мақсадида область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети 1980 йилда ҳосилдорликни ошириш, ғалла етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш учун область қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг социалистик мусобақаси шартларини тасдиқлади.

Область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети илғор районлар, колхозлар ва совхозлар учун учта кўчма Қизил байроқ таъсис этди. Кўчма Қизил байроқни топшириш билан бирйўла социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун биттадан енгил машина ҳам ажратилади.

Йил якунига мувофиқ бу кўчма Қизил байроқлар социалистик мусобақада энг юқори кўрсаткичга эришган районлар, колхозлар ва совхозларга доимий сақлаб қолиш учун берилади.

Район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, район қишлоқ хўжалиги ходимлари касаба союзлари комитетлари, район комсомол комитетлари, колхозлар, совхозларнинг раҳбарлари ва партия комитетлари, касаба союз, комсомол комитетларига ғалла экинлари ҳосилдорлигини ошириш, ғалла етиштириш ва давлатга сотиш бўйича социалистик мажбуриятларнинг муддатидан илгари бажарилишига эришиш учун хўжаликлар ва бригадалар ўртасида социалистик мусобақани ташкил этиш топширилди. Социалистик мусобақада энг юқори кўрсаткичларга эришган ғаллакорларни маънавий ва моддий рағбатлантиришга қаратилган қўшимча тадбирларни амалга ошириш керак.

«Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда» газеталари редакцияларига, область телевидение ва радиоэшиттириш бош редакцияларига область ғаллакорлари социалистик мусобақасини, илғор колхоз, совхоз ва бригадаларнинг маккажўхори дони, шоли, бошоқли дон экинларидан юқори ҳосил олиш соҳасидаги иш тажрибаларини кенг ва мунтазам ёритиб бериш топширилди.

1980 ЙИЛДА ҒАЛЛА ЕТИШТИРИШ ВА ДАВЛАТГА СОТИШНИ КЎПАЙТИРИШ, ҲОСИЛДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ЮЗАСИДАН ОБЛАСТЬ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МЕҲНАТКАШЛАРИ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИ

ШАРТЛАРИ

Ғалла етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш, ҳосилдорлигини ошириш юзасидан ўтказиладиган социалистик мусобақада районлар, колхозлар, совхозлар ва бошқа давлат хўжаликлари, ихтисослаштирилган бригадалар иштирок этадилар, улар кам деганда 40 гектар суғориладиган экин майдонлари — ғаллазорларга эга бўлишлари керак.

— Ғалла ўрими ва тайёрлаш мавсумида ўриш, ғаллани янчиш ва давлатга сотишда энг юқори кўрсаткичларга эришган, талаб қилинган миқдорда уруғлик фонд жамғарилишини таъмин этган районлар, колхозлар, совхозлар ва бошқа давлат хўжаликлари;

— йил якуни бўйича ғалла етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни бажарган ва ҳар гектаридан кам деганда (центнер ҳисобида).

	Бошоқли дон экинлари бўйича: баҳорикор ер	Бошоқли дон экинлари бўйича: суғориладиган ер	маккажўхори	Шоли
Районлар	18	30	85	65
Колхозлар, совхозлар ва бошқа давлат хўжаликлари	20	35	90	70
ихтисослаштирилган ғаллачилик бригадалари	20	40	100	75

ҳосил олган районлар, колхозлар, совхозлар ва бошқа давлат хўжаликлари, бригадалар социалистик мусобақа ғолиби ҳисобланадилар.

Социалистик мусобақага якун чиқариш ва ғолибларни рағбатлантириш тартиби:

Районлар, колхозлар, совхозлар ва бошқа давлат хўжаликлари бўйича социалистик мусобақага область қишлоқ хўжалиги бошқармаси, нон маҳсулотлари область корхонаси, «Ташсадвинсовхоз» область тресті, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифати бўйича Тошкент область давлат инспекцияси тақдимига мувофиқ икки босқичда якун чиқарилади.

Биринчи босқич: ғалла ўрими ва давлатга ғалла сотиш даврида белгиланган иш календарь графикларининг бажарилишига қараб ҳар беш кунда. Ғалла ўрим-йиғими ва давлатга ғалла сотишда юксак кўрсаткичларга эришган районлар, колхозлар, совхозларга область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи топширилиши билан бирйўла социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун биттадан енгил автомашина ажратилади.

Иккинчи босқич: йил якуни бўйича социалистик мусобақа шартларига мувофиқ ғалладан юқори ҳосил олишга эришган, ғалла етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан социалистик мажбуриятнинг муваффақиятли бажарилишини таъмин этган районлар, колхозлар, совхозларга доимий сақлаш учун область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи топширилади ва социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун биттадан енгил автомашина ажратилади.

Илғор ғаллакорлар йил якунига мувофиқ область партия комитети ва область ижроия комитетининг Фахрий ёрлиқлари, СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасига бориш учун йўлланмалар билан мукофотланадилар.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Энвер Алиев, Абдусаттор Сулаймонов ҳамда Собир Шералиевлар бошлиқ звено коллективлари Ғалаба районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида биринчилар қатори чигит экишни тугаллаган эдилар. Ҳозир сифатли экилган уруғ қийғос униб чиқа бошлади.

Суратда: (чапдан) С. Шералиев, А. Сулаймонов ва Э. Алиевлар дастлабки ишлов бериш олдидан карталарни кўздан кечирмоқдалар.

А. Усмонов фотоси. (ЎзТАГ).

В. И. ЛЕНИНГА ҲАЙКАЛ

Москва яқинидаги «Горки Ленинские» давлат тарихий қўриқхонасида 21 апрель куни Владимир Ильич Ленин ҳайкали тантанали суратда очилди. Монумент — В. И. Лениннинг бронзадан қуйилган ва бор бўйича тасвирланган ҳайкал КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарорига биноан барпо этилди.

Пойтахт ва Москва области меҳнаткашларининг вакиллари шу шонли воқеани нишонлаш учун йиғилдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин митингни очди. Коммунистик партия ва дунёда биринчи социалистик давлатнинг асосчиси, барча меҳнаткашларнинг йўлбошчиси ва устози — В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига мана шу улуғвор ҳайкал ўрнатилди, деди у. Ленин юбилейини мамлакатимиз халқлари, қардош социализм мамлакатларининг халқлари билан биргаликда барча тараққийпарвар кишилар тантанали равишда нишонламоқдалар.

Лениннинг номи ва ишига вақт ўз ҳукмини ўтказа олмайди. Йиллар ва ўн йилликлар ўтиб бораверади, улуғ революционер ва мутафаккирнинг сиймоси, унинг ғоялари эскирмайди, инсоният олдида ўзининг бутун улуғворлиги билан намоён бўлаверади.

Бизнинг партиямиз улуғ доҳий васиятларини муқаддас билиб асрамоқда. Партиянинг ҳамма планлари ва зафарлари, деб таъкидлади нотиқ, ленинизмга садоқат руҳи билан суғорилган.

КПСС XXIV ва XXV съездлари ишлаб чиққан сиёсий йўл — социализм ва коммунизм қурилиши ленинча планининг давом эттирилиши ва ижодий ривожлантирилишидир. Коммунистик партия, ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Марказий Комитет Сиёсий бюроси теварагида маҳкам жипслашган совет халқи КПССнинг коммунизм ва тинчлик иши тантанаси манфаатларини кўзлаб ўтказаётган сиёсий йўлни ва унинг амалий фаолиятини қизғин маъқуллаб, якдиллик билан қўллаб-қувватламоқда.

Ҳайкал Владимир Ильич ҳаётининг сўнгги йилларини ўтказган, у партия, хўжалик ва маданий қурилишнинг, халқаро сиёсатнинг гоят муҳим масалалари юзасидан кўпгина асарларни ёзган жойда барпо этилди.

Митинг қатнашчилари ҳайкал пойига гуллар қўйишди.

Монумент ҳайкалтарош И. Д. Бродский, архитекторлар М. Н. Билинкин, Л. Н. Павлов, Г. Е. Саевичнинг лойиҳаси асосида қурилган.

Митингда КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири Е. М. Тяжельников, КПСС Москва область комитетининг биринчи секретари В. И. Конотоп, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг биринчи ўринбосари С. Г. Шчербаков ҳозир бўлдилар.

(ТАСС мухбири).

ПИЛЛАКОРЛАР АҲДИ

ОҲАНГАРОН районининг пиллакорлари ўнинчи беш йилликнинг ўтган тўрт йили мобайнида она-Ватанга пландаги 3 минг 640 центнер ўрнига 3973 центнер қимматли саноат хомашёси етказиб бердилар. Ўтган йили район бўйича ҳар қути ипак қурти уруғидан олинган ҳосил пландаги 58 килограмм ўрнига 63,2 килограммни ташкил этди.

Район «кумуш тола» ижодкорлари айни кунда социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, ипак қурти боқиш мавсумига пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Улар якунловчи йилда ҳар қути қурт уруғидан камида 70 килограммдан пилла етиштириб, она-Ватанга 110 тонна пилла сотиш юзасидан социалистик мажбурият олдилар.

Р. ЙЎЛДОШЕВ.

САДОҚАТ ВА МЕҲР-МУҲАББАТ БЕЛГИСИ

22 апрель эрталабдан бошлаб Ўзбекистон пойтахтидаги бош майдон — революция йўлбошчиси. Коммунистик партия ва дунёда биринчи социалистик давлат асосчиси Владимир Ильич Ленин номли майдонга колонналар келаверди. В. И. Ленин таваллудининг 110 йиллиги кунида унинг ҳайкали пойига сон-саноқсиз гуллар қўйилди.

В. И. Ленин ҳайкали пойига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетидан, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва министрлар Советидан, Қизил Байроқ орденли Туркистон Ҳарбий округининг ҳарбий кенгашидан, Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитетидан, шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетидан, Ўзбекистон пойтахти корхоналари ва ташкилотларининг коллективларидан гуллар қўйилди. Майдонда шу куни пионерларнинг қизил галстукларини биринчи марта бўйинларига таққан ёш ленинчиларнинг тантанали ваъдаси янграді.

(ЎзТАГ).

ИШЧИЛАР САРОЙИ ТУҲФА ҚИЛИНДИ

Бу кун — В. И. Ленин таваллудининг 110 йиллиги куни Тошкент самолётсозларининг кўп минг кишилик коллективи учун айниқса унутилмас бўлиб қолади. Самолётсозлар истиқомат қиладиган шаҳарчадаги майдонлардан бирида 22 апрель куни Ўзбекистон пойтахтидаги энг яхши саройларнинг бири бўлган янги Маданият саройи тантанали вазиятда очилди.

В. П. Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг меҳнаткашлари «Висотстрой» тресті бинокорлари қўлидан ажойиб маданият комплексининг ярқираб турган тилларанг рамзий калитини олдилар. Бу комплексда ҳар қандай томошалар ва йиғилишларни ўтказиш учун жиҳозланган 1500 ўринли универсал зал бор. Бу ерда рақслар зали, кенг фойелар, тўгарак машқлари ва репетициялар ўтказиладиган хоналар, 100 минг томга мўлжалланган кутубхона ҳамда бошқа кўпгина хона ва заллар мавжуд.

Шу муносабат билан бўлиб ўтган митингда сўзга чиққан «Висотстрой» трестининг бошқарувчиси В. Калибердин, авиабирлашмаси ишчиси Н. Илёсов, бирлашма Бош директори В. Сивецнинг нутқларида ишчилар тўғрисида ғамхўрлик қилаётганликлари учун партия билан ҳукуматга миннатдорчилик сўзлари янгради, пойтахт меҳнаткашлари шу ғамхўрликка янги шонли зафарлар билан жавоб қайтаришга азму қарор берганликлари изҳор этилди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов саройга кираверишда лентани қирқади. Меҳмонлар авиасозлар билан биргаликда янги маданият комплексини кўздан кечирадилар. Бу ерда шу куниёқ коммунистик меҳнат зарбдорлари — Ленин юбилейи шарафига ўтказилган мусобақа ғолибларининг слёти бўлди.

Авиасозларнинг маданият саройи очилишига бағишланган тантанада Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари И. Г. Анисимкин, М. М. Мусахонов, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

МЕТРО БАЙРОҒИДА— ЛЕНИН НОМИ

Тошкент метрополитенининг депоси байрамона безатилган. Коллектив ҳаётида шонли воқеа юз берди. Ильич таваллудининг 110 йиллиги нишонланган кунда пойтахт метросига В. И. Ленин номи берилди.

Метрочилар бу юксак шарафга яхши ишлари билан сазовор бўлдилар. Улар поездларни ер остида аниқ график бўйича юксак тезлик билан ҳайдамоқдалар, йўловчиларга намунали хизмат кўрсатяптилар, йўлнинг ажойиб станцияларини озода ва саришта сақламоқдалар. Социалистик мажбуриятда ёзилганидек, тўрт ойлик ишлаб чиқариш программаси муддатидан илгари — 22 апрелда бажарилди, ой охиригача қолган кунларда пландан ташқари бир ярим миллион кишини ташийдилар.

Депода тантанали митинг бўлди. Бу ерда сўзга чиққан метрополитен меҳнаткашлари ўзларига кўрсатилган шараф ва ғамхўрлик учун партия ва ҳукуматга қизғин миннатдорчилик билдирдилар, корхона байроғидаги Ленин номини муносиб оқлашга ваъда бердилар. Тошкент метросининг коллективи қурувчилар билан қалин ҳамкорликда 10 август куни метро иккинчи участкасини фойдаланишга қабул қилиб олиб, унда мунтазам қатнов очишга, янги линиянинг иш унумини графикдан ўзиб ўзлаштиришга аҳд қилганлигини таъкидлади.

(ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКА САНОАТИНИНГ ДАДИЛ ОДИМЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР САНОАТИДА 1980 ЙИЛ I КВАРТАЛ ДАВЛАТ ПЛАНИНИНГ БАЖАРИЛИШ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг ахбороти

Ишлаб чиқариш бирлашмалари ва саноат корхоналарининг коллективлари В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб, I кварталда ишлаб чиқаришнинг янада ривожланишини таъминладилар.

Бирлашмалар ва корхоналарга маҳсулот реализация қилиш ҳажми юзасидан белгиланган план умуман саноат бўйича бажарилди. Саноат ишлаб чиқаришининг ўсиши ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 4.6 процентни ташкил қилди. Меҳнат унумдорлиги 1,6 процент ошди.

Химия ва нефть химияси саноати, машинасозлик ва металларга ишлов бериш, ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза қоғоз саноати, шиша ва чинни-фаянс саноати, енгил саноат илдам суръатлар билан ривожланиб борди. Ёқилғи саноати, бинокорлик материаллари саноати, озиқ-овқат саноати, унёрма ва омухта ем саноати янада ривож топди.

Айрим министрликлар ва идоралар бўйича маҳсулот ҳажми ишлаб чиқариш ва меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари юзасидан белгиланган планнинг бажарилиши қуйидагича бўлди:

	Маҳсулот ҳажми юзасидан 1980 йил I квартал планининг бажарилиши проценти	1979 йилнинг 1 кварталига нисбатан 1980 йилнинг 1 кварталида процент ҳисобида: ишлаб чиқариш ҳажми юзасидан	1979 йилнинг 1 кварталига нисбатан 1980 йилнинг 1 кварталида процент ҳисобида: меҳнат унумдорлиги юзасидан
Умумиттифоқ министрликлари			
Газ саноати	101	107	102
Нефть саноати	104	101	99,9
Кўмир саноати	103	98	99,6
Химия саноати	97	105	98
Электротехника саноати	102	103	104
Химия ва нефть машинасозлиги	103	105	103
Станоксозлик ва асбобсозлик саноати	102	97	98
Автомобиль саноати	101	102	102
Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги	102	108	106
Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги	103	105	104
Енгил ва озиқ-овқат саноати ҳамда рўзғор приборлари машинасозлиги	100,8	102	102
Целлюлоза-қоғоз саноати	102	99,6	99,3
Микробиология саноати бош бошқармаси	89	91	91
Иттифоқ-республика ва республика министрликлари ҳамда идоралари			
СССР Қора металлургияси	106	117	109
СССР Рангли металлургияси	101	92	91
СССР Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати	91	98	92
Ўзбекистон ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати	103	110	109
Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати	98	102	102
Ўзбекистон ССР Енгил саноати	102	107	104
Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати	102	103	102
Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати	99,4	99	97
Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати	103	107	104

(Давоми 2 бетда).

ИЛМ-ФАННИНГ ИЛҒОР ОТРЯДИ

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Фан ва техника соҳасида Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитетининг илмий секретари

профессор Н. С. АРЖАНИКОВ билан суҳбат

Совет олимлари мамлакатнинг иқтисодий қудратига маданият, соғлиқни сақлаш ишларини ривожлантиришга йил сайин тобора салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 110 йиллигида юксак мукофотга сазовор бўлган Ленин мукофоти лауреатларининг янги отряди бунга ёрқин далилдир.

Белоруссиялик олимлар эришган ниҳоятда катта ютуқ физика соҳасида Ленин мукофоти билан тақдирланди. Улар Белоруссия Фанлар академиясининг президенти Н. А. Борисевич раҳбарлигида эркин мураккаб молекулалар спектроскопиясига бағишланган ишлар туркумини ниҳоясига етказдилар. Бу тадқиқот кенг халқаро кўламда эътироф этилди.

Кўп атомли мураккаб молекулалар табиатда, инсон ҳаёт қобилиятида ниҳоятда муҳим роль ўйнайди, медицина, биология, химия ва техникада улардан кенг фойдаланилади. Ёруғлик энергиясининг самарали ўзгартирувчилари сифатида мураккаб молекулалар алоҳида қизиқишга сазовордир. Авторлар жаҳонда илк бор мураккаб молекулалар буғларида ишлайдиган лазер яратишга муваффақ бўлдилар.

СССР Фанлар академияси физика институти (ФИАН) назариячилари ва экспериментчилари группасининг фундаментал тадқиқотлари янги класс монокристаллар — фианитлар яратиш билан ниҳоясига етди. Техника ва саноатнинг кўпгина энг муҳим соҳаларидаги муваффақиятлар синтетик кристалларни ишлаб чиқиш ва уларни тайёрлашда эришилган ютуқлар билан кўп даражада белгиланади. Ленин мукофотига сазовор бўлган авторлар Цирконий ва Гафний қийин эрувчи оксидларнинг қаттиқ эритмаларига асосланган янги класс сунъий монокристалларни яратдилар. Фианитлар ғоятда қаттиқ, яхши оптик хоссаларга эга, оксидланишга бардошли. Фианитлар қисқа фурсат ичида мамлакатимизда ва чет элларда манзур бўлди. Чет эл фирмаларининг фианитларга қизиқиши катта, улар шу кристаллардан анчагинасини чет элларга етказиб беришни кўзда тутувчи бир неча лицензион битим ва шартномалар туздилар.

Академик Н. С. Ениколопов бошчилигидаги бир группа авторлар қаттиқ жисм химияси ва химиявий кинетика тараққиётида янги босқич очиб берувчи ютуққа эришдилар. Олимлар абсолют нуль яқинида кутилмаганда тез ўтувчи полимерланиш жараёнларини топдилар ва тадқиқ этдилар, улар аввал биологик эволюция жараёнларининг ўтишига янгича қарашга имкон беради. Жумладан тадқиқотчилар ғоят космик совуқлик шароитларида мураккаб органик молекулалар ҳосил бўлиш принципиал имкониятларини асослаб бердилар

Шу кашфиётдан фойдаланиш муҳим амалий истиқболлари полимер материаллар синтезининг принципиал янги технологик усулларини яратишга олиб келиши мумкинки, уларни одатдаги йўл билан вужудга келтириб бўлмасди.

Биология фани лауреатлар рўйхатида икки тадқиқот билан нишонланган. Улар академик А. Е. Браунштейннинг тирик организмларга ферментлар таъсири нозик механизмларини очиб берувчи ишлари туркуми, шунингдек биологик физика институти авторлар коллективининг (физик, химик, биологик) турли табиатли актив муҳитларда вужудга келувчи янги класс тўлқин жараёнлар кашф этилишига олиб келган тадқиқотларидир. Кашфиёт авторлари бир қанча муҳим химиявий ва биологик жараёнларни тушунтириб бериш учун шу ҳодисани татбиқ этиш доирасини аниқлаш мақсадида бир қанча экспериментлар ўтказдилар. Жумладан юрак мускулида қўзғалиш тўлқинларининг тарқалиш жараёнларини контроль қилишга, юрак уриш маромининг бузилиш механизмларини тушуниб етишга имкониятлар очилиши алоҳида эътиборга сазовордир.

Авторлар юрак аритмияси негизида тўлқинли жараёнлар борлигини аниқладилар. Улар антиаритмик фармакологик дорилар таъсирини миқдорий контроль қилиш, шунингдек янги антиаритмик воситаларни маълум йўналишда излаш учун замин яратдилар. Бу ишлар кўпгина мамлакатларнинг олимларига манзур бўлди, жумладан химиклар учун каталитик жараёнларни тезлатиш соҳасида зўр эътиборга сазовор бўлди.

Медицина соҳасида сил касаллиги эпидемиологияси диагностикаси, уни даволаш ва унга қарши курашни ташкил этиш борасидаги ишлари туркуми учун машҳур клиницист профессор марҳум А. Е. Рабухинга Ленин мукофоти берилди. Совет ва жаҳон фтизиатриясида фундаментал тадқиқот бўлмиш олти монографиядан иборат асар турли мамлакатларнинг медиклари силни даволаш самарадорлигини кескин равишда ошириш ҳамда ундан нобуд бўлишни камайтиришда шубҳасиз ёрдам беради.

Таниқли тарихчи академик Н. М. Дружинин XIX асрнинг 60—80 йилларида рус қишлоқлари тараққиётидаги социал иқтисодий жараёнларни фундаментал тадқиқ этганлиги учун мукофотга сазовор бўлди. Бу асарда Россия қишлоқ хўжалигидаги буржуа ўзгаришларнинг мураккаб зиддиятли аҳамияти очиб берилади ҳамда мамлакатнинг социал-сиёсий тараққиёти билан алоқалари таҳлил этилади.

Совет металлургиясининг техника аслаҳахонаси Череповецк металлургия заводи мутахассисларининг станларнинг янги системаси билан тўлдирилди. Улар ғоят аниқ профилларни прокат қилиб чиқарувчи принципиал янги системадаги станларни яратдилар. Ленин мукофоти билан тақдирланган бу иш кам метал кетадиган ва ғоятда қаттиқ, жаҳон практикасида тенги йўқ олдиндан зўриқтирилган станинасиз клетлар яратиш билан ниҳоясига етди. Бу тадқиқотнинг асосий техникавий ечимлари авторлик гувоҳномалари билан, АҚШнинг патенти билан ҳимоя қилинган.

Комплект — блок қурилиш методини ишлаб чиққан ва жорий этган коллективнинг меҳнатини СССР Нефть ва газ саноати қурилиши министрлиги, КПСС Тюмень область комитети ва ВЛКСМ Марказий Комитети Ленин мукофотини олишга тақдим этганди. Бу метод Тюмень областида нефть ва газ конларини ўзлаштириш суръатларини жадаллаштирган. Мукофотга сазовор бўлган иш шимолнинг бориш қийин бўлган авлоқ районларини ўзлаштиришда, нефть-газ саноати объектларини қуришни индустрлаштиришда ҳал қилувчи роль ўйнади. Комплект — блок қурилиш методи проблемани ҳал этишга негиз қилиб олинди. Объектларни лойиҳалаш ва қурилиш ишларини ташкил этишнинг янги принциплари яратилди. Булар ҳажмли блок конструкциялар, уларни поток усулида тайёрлаш ва монтаж қилиш технологиясини, Ғарбий Сибирнинг мураккаб шароитларида ҳар хил транспорт билан ташиш борасидаги ечимлар комплексини ўз ичига олади. Заводда технологик машина-ускуналари ўрнатилган тайёр модуль блоклар қурилиш майдонига келтирилади. Зарур комбинациядаги блоклар олдиндан тайёрлаб қўйилган блокларга ўрнатилганидан сўнг қурилишда уларни туташтириш ишларигина бажарилади. Шундай қилиб бу метод қурилиш майдончаларидаги иш унумдорлигини тўрт баравар оширишга, конлар қуриш муддатини анча қисқартиришга имкон берди.

Шаҳар қурилиши соҳасида унификация этилган индустриал маҳсулотлар ягона каталогия системаси асосида Москвада комплекс равишда қуриш принципиал янги методини яратганликлари ва жорий этганликлари учун москвалик бинокорларга Ленин мукофоти берилди. Москва бош архитектура ишлаб чиқариш бошқармаси типовой ва экспериментал лойиҳалаш илмий-тадқиқот институти 1968—1978 йиллар мобайнида ўтказган кенг илмий-тадқиқотлар, тажрибавий лойиҳалаш ва экспериментал қурилиш асосида индустриал уйсозлик принципиал янги методи ишлаб чиқилди. У унификация этилган қурилиш буюмлари муайян илмий асосланган тўпини яратишдан иборат бўлиб, улардан ягона конструкторлик негизида турли аҳамиятдаги, ҳажмий плани жиҳатидан хилма-хил ечимдаги бинолар ва иншоотлар йиғилади. Пойтахтнинг бир қанча районларида ягона каталогдан фойдаланган ҳолда қурилиш ишлари олиб борилмоқда, Москва объектларининг 60 процентдан кўпи ана шу прогрессив метод асосида қурилмоқда.

Ватан ва жаҳон фани ва техникасининг олдинги марасида турган Ленин мукофотлари лауреатлари янги отрядининг тадқиқотлари фан-техника тараққиётининг ривожланишига, шубҳасиз, катта таъсир ўтказади.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКА САНОАТИНИНГ ДАДИЛ ОДИМЛАРИ

(Боши 1-бетда)

Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноати	103	114	106
«Узплодоовощвинпром» аграр саноат бирлашмаси	103	107	106
Ўзбекистон ССР Балиқ хўжалиги давлат комитети	110	110	107

Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳри бўйича маҳсулот ҳажми ишлаб чиқариш ҳажми ва меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари квартал планининг бажарилиши қуйидагича бўлди:

	маҳсулот ҳажми бўйича квартал планининг бажарилиш проценти	1979 йилнинг 1-кварталига нисбатан 1980 йилнинг 1 кварталида процент ҳисобида: ишлаб чиқариш ҳажми юзасидан	1979 йилнинг 1-кварталига нисбатан 1980 йилнинг 1 кварталида процент ҳисобида: меҳнат унумдорлиги юзасидан
Қорақалпоғистон АССР	103	129	125
Андижон области	102	107	103
Бухоро области	101	102	97
Жиззах области	102	109	106
Қашқадарё области	101	111	106
Наманган области	103	103	97
Самарқанд области	99,3	100,5	97
Сурхондарё области	103	99,6	99
Сирдарё области	101	115	105
Тошкент области	102	102	99,7
Фарғона области	99,5	97	95
Хоразм области	100,2	116	109
Тошкент шаҳри	101	106	105

Умуман республикада саноат маҳсулоти энг муҳим турларини ишлаб чиқариш қуйидагича бўлди.

	1980 йил 1 кварталида ишлаб чиқарилгани	1979 йилнинг 1 кварталига нисбатан 1980 йилнинг 1 кварталида процент ҳисобида
Электр энергияси, миллиард киловатт-соат	8,9	102
Минерал ўғит (шартли бирликда), минг тонна	1664	103
Моногидрат ҳолидаги сульфат кислота, минг тонна	411	99,7
Синтетик смола ва пластмасса, минг тонна	8,6	91
Кир ювадиган синтетик воситалар, минг тонна	7,9	113
Кучланишли трансформаторлар, минг киловольт ампер	1815	104
Бронекабель, минг километр	4,9	105
Компрессорлар, дона	1768	106
Тракторлар, минг дона	6,0	102
Трактор прицеплари, минг дона	9,5	104
Трактор культиваторлари, минг дона	5,7	108
Пахта териш машиналари (физик бирликда), дона	2432	103
Электр кўприк кранлар (шу жумладан махсус кранлар), дона	345	103
Экскаваторлар, дона	388	103
Қоғоз, минг тонна	6,2	99,2
Картон, минг тонна	11,4	86
Йиғма темир-бетон конструкция ва деталлар, маҳсулотнинг минг кубометри	1114	99
Шифер, миллион шартли плита	73	115
Қурилиш ғишти, миллион дона	416	99,5
Пахта толаси, минг тонна	517,5	102
Пилла, тонна	401	104
Каноп тола, минг тонна	3,3	95
Пайпоқлар, миллион жуфт	10,9	104
Ички трикотаж, миллион дона	8,2	103
Устки трикотаж, миллион дона	4,7	102
Чарм пойабзал, миллион жуфт	7,7	104
Гўшт (давлат ресурслари хом ашёсидан), минг тонна	39,2	107
Колбаса маҳсулотлари, минг тонна	14,8	102
Сутга айлантириб ҳисобланган қаймоғи олинмаган маҳсулот (давлат ресурслари хом ашёсидан), минг тонна	109,5	106
Мол ёғи (давлат ресурслари хом ашёсидан), минг тонна	2,6	111
Ўсимлик мойи. (давлат русурслари хом ашёсидан), минг тонна	119,8	97
Кондитер маҳсулотлар, минг тонна	36,8	106
Консервалар, миллион шартли банка	61	111
Рўзғор холодильниклари, минг дона	20,1	105
Мебель, миллион сўмлик	31,3	118
Чинни-фаянс идишлар, миллион дона	18,9	116

Ўтган йилнинг 1 кварталига нисбатан машинасозлик бир қанча хил маҳсулотлари, шунингдек халқ истеъмоли моллари: пайпоқ ва трикотаж, кийим-кечак, чарм пойабзал, мол ёғи, кондитер маҳсулотлар етиштириш кўпайди.

Республика саноатида фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, машина-ускуна, хом ашё ва материаллардан фойдаланишни яхшилаш, ишлаб чиқариш рентабеллигини ўстириш, тайёрланадиган маҳсулотлар сифатини ошириш борасидаги ишлар давом эттирилди. Олий сифат категориясидаги маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 1979 йилнинг 1 кварталига нисбатан 1,1 баравар кўпайди. Янги прогрессив технология жараёнлари ўзлаштирилди, ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш амалга оширилди.

Шу билан бирга айрим ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналар маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш, фойда олиш, меҳнат унумдорлигини ўстириш, товар-маҳсулот таннархини арзонлаштириш, керакли ассортимент ва тегишли сифатда маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан белгиланган топшириқларни бажара олмади. Айрим янгидан ишга туширилган қувватлар суст ўзлаштириб борилди ва улардан тўла-тўкис фойдаланилмади.

УЗБЕКИСТОН ССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.

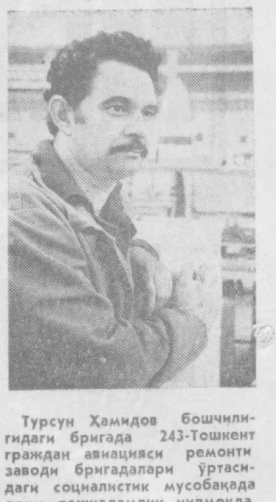

Турсун Ҳамидов бошчилигидаги бригада 243-Тошкент граждан авиацияси ремонти заводи бригадалари ўртасидаги социалистик мусобақада доим пешқадамлик қилмоқда. Бу бригада В. И. Ленин таваллудининг 110 йиллиги шарафига ўтказилган мусобақада ҳам биринчи ўринни эгаллади. Ушбу суратда Турсун Ҳамидовни кўриб турибсиз.

ҚИШЛОҚ СОВЕТИ ЯНГИЛИКЛАРИ

КУН ТАРТИБИДА — АТЕИСТИК ТАРБИЯ

Ленинчи қишлоқ Совети ижроия комитети ибратли тадбирларни амалга оширмоқда. Бир неча йилдан буён янгича анъаналар Совети намунали фаолият кўрсатмоқда. Етти кишидан иборат Совет янгича урф-одатларни жорий этишга муносиб ҳисса қўшмоқда.

Янгича анъаналар советининг навбатдаги йиғилишида Куйбишев номли совхоз маъмурий комиссиясининг фаолияти муҳокама қилинди. Шунингдек совет халқ маорифи ва маданий оқартув ишлари бўйича доимий комиссия раиси П. Турсуновнинг мактабларда атеистик тарбияни кучайтириш соҳасида олиб борилаётган ишлар юзасидан ҳисоботини эшитди.

ОБОДОНЛАШТИРИШ ИККИ ОЙЛИГИ

Қишлоқ совети активлари икки ойлик ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларини ўтказиш ташаббуси билан чиқдилар. Эйвалек бинокорлик материаллари ва конструкциялари комбинати, Куйбишев номли совхоз ишчи-хизматчилари ободонлаштириш ишларини бошлаб юбордилар. Қишлоқ Совети ижроия комитети биноси яқинидаги 1,5 гектарлик ташландиқ ерда боғ ташкил этишга киришилди. Депутат Э. Бердиқулов раҳбарлигида бу майдон текисланиб, 6 минг сўмлик дов-дарахтлар ўтқазилди.

МАКТАБ БОҒЛАРИ

Мактаб ва мактабгача тарбия муассасаларини ободонлаштиришга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Район Советининг депутати В. П. Ефимова раҳбарлигида 10-мактаб атрофида катта территорияда гулзор барпо этилди. 8-мактаб боғида ободонлаштириш, йўл ва йўлкаларни тартибга келтириш давом этмоқда. Бу ишларда пионер ва комсомоллар фаол иштирок этишяпти.

ДЕПУТАТЛАР ЎРНАК

Область Советининг депутати З. Иброҳимова Куйбишев номли совхоз сут-товар фермасининг илғорларидан саналади. У ойлик топшириқларини ортиғи билан бажаришга эришмоқда. С. Ҳаимбоева, Д. Зулфиқорова ва бошқа депутатлар ҳам сут булоғини топширишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Депутат Мамат Сиддиқов бошлиқ бригада аъзолари ҳам чорвачилик маҳсулотлари етиштириш топшириқларини ортиғи билан адо этдилар.

А. БОБОБЕКОВ,
Оҳангарон райони.

ҲОВЛИ ТЎЙЛАРИ

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ янги-янги турар-жой массивлари кун сайин кенгайиб бормоқда. Деярли ҳар куни фойдаланишга топширилаётган кўп қаватли турар-жой бинолари ҳамда маданий-маиший объектлар массивлар кўркига кўрк бўлиб қўшиляпти. Шу йилнинг ўтган биринчи кварталида шаҳарда жами 132 минг квадрат метр турар-жой фойдаланишга топширишга тахт қилиб қўйилди. «Главташкентстрой»нинг ўзи 35 та кўп қаватли уй ва ётоқхоналарни қуриб битказди.

Ҳамза районида 80 квартирали 57-уй, 1-Сергели массивида 40 ва 70 квартирали тўртта янги уй, Трактор заводи массивида 50 квартирали уй, Олмазор массивида ва «Марказ-18» массивларида бир неча кўп қаватли уйлар фойдаланишга топширилди.

Янги уйларда минглаб пойтахтликлар ҳовли тўйларини нишонлашмоқда.

М. ФЕЛЬДМАН.

Республикамиз пойтахтида баландлиги 350 метрли ноёб телевизион минора қурилиши жадал олиб борилмоқда. Монтажчилар шу йилнинг 1-Майигача миноранинг юз метрини қуриш учун курашмоқдалар. Суратларда: қурилаётган миноранинг кўриниши (чапда), илғор монтажчилар —Ш. Исаев, А. Чумарин ва Ш. Хусановлар.

И. Глауберзон фотолари.

МАДАНИЯТ ХАЗИНАСИГА ҚЎШИЛГАН МУҲИМ ҲИССА

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитетининг раиси Г. М. МАРКОВ билан суҳбат.

Октябрь доҳийси туғилган куннинг 110 йиллигини нишонлаётиб, мамлакатимизда бадиий ижод соҳасидаги олий мукофот Владимир Ильич Ленин номида эканлигининг чуқур моҳиятини, совет кишисининг ҳамма зафарлари шу инсоннинг ғоялари билан нурафшон эканлигини алоҳида таъкидламоқ лозим. Бугун биз Ленин мукофоти янги лауреатларининг номларини чуқур мамнуният билан тилга оламиз. Уларнинг асарлари партиявийлик ва халқчиллик руҳи билан йўғрилган, жамиятимизнинг маънавий ҳаётига жиддий ҳисса қўшади. Егорь Исаевнинг «Йироқларни хотирлаб» ва «Хотира ҳукми» поэмалари проблемаларининг актуаллиги ва жиддийлиги билан кўзга яққол ташланиб туради. Уларнинг замирида меҳнат ҳаёти поэзияси, тинчлик тақдири ҳақида ғамхўрлик туйғулари ётади. Е. Исаев асарларидаги ғоявий мазмун бойлиги поэтик маҳорат, юксак ҳис-туйғулари билан пайваста бўлиб кетган.

Грузиянинг таниқли ёзувчиси Нодар Думбадзенинг ижоди бутун Иттифоққа манзур бўлди. У бир қанча машҳур романларнинг автори бўлиб, унинг романлари СССР халқлари ва кўпгина чет мамлакат халқларининг тилларига таржима қилинган. «Мангулик қонуни» романи катта ҳаёт йўлини босиб ўтган, пучга чиққан умид аламларини ҳам кечирган, ғалаба нашидасини ҳам сурган замондошимизга бағишланган. Автор бизни ўз қаҳрамонининг бой маънавий дунёси билан таништиради. У саховатли, ҳаётга меҳр қўйган, муросасиз кишидир. Ёзувчининг бутун ижоди сингари янги романида ҳам социал аҳамиятлиликни, ҳақиқий халқчилликни, вужудга келтирилган яққол миллий характерларни, самимий кулгини кўрамиз.

Йигирма серияли «Улуғ Ватан уруши» ҳужжатли-публицистик киноэпопеясининг экранга чиқиши катта ижтимоий воқеа бўлди. Жанглар суронида баъзан ўз ҳаётини қурбон қилиб, фашист ваҳшийларни тор-мор келтирган совет халқининг қаҳрамонлигини акс эттирган ва авлодлар учун сақлаб қолган фронт кинооператорларининг жасоратлари бебаҳодир. Орадан кўп йиллар ўтганидан сўнг суратга олинган материаллар бошқача назар билан яна кўриб чиқилиб, ўлжа олинган хроника кадрлари ҳамда бошқа мамлакатлар киноархивларининг кадрлари билан тўлдирилди. Уларнинг ҳаммаси кўлами улкан ва ўтган урушнинг асосий воқеаларини киши кўз олдига келтирувчи кинематографик полотно замирига олинди. У фашизмни тор-мор келтириш ва жаҳон халқларини озод этишда Совет Иттифоқи ўйнаган ҳал қилувчи ролни яққол ва ҳаққоний очиб беради.

Киноэпопеяни совет санъатининг ажойиб устаси, бундан аввал Ленин мукофотига сазовор бўлган Роман Кармен раҳбарлигида ҳужжатли фильмлар Марказий студиясининг кинематографиячилари катта отряди яратди. Картина устида у билан бирга сценарийчи ва консультантлар А. М. Александров, К. Л. Славин, И. М. Ицков, П. А. Курочкин, режиссёрлар И. И. Гелейн, И. А. Григорьев, И. С. Гутман, Л. С. Данилов, В. В. Катанян, С. Г. Кисилев, Л. М. Кристи, С. Н. Пумпянская, Т. А. Семенов, Н. В. Соловьева, А. Я. Рибакова, Д. С. Фирсова, З. П. Фомина, овоз оператори И. Ф. Гунгер, актёр В. С. Лановой ишлаган эдилар. Энди уларга ҳам Ленин мукофоти берилди.

Тасвирий санъат соҳасида латиш рассоми Индулис Заринь билан қирғиз ҳайкалтароши Турғунбой Содиқов Ленин мукофотининг лауреатлари бўлдилар.

СССР халқ рассоми Индулис Заринниннг «Урушга кета туриб», «1945 йилнинг баҳори», «Ўрим қўшиғи» картиналари ҳамда Теодор Залькалн портрети рассом истеъдоди кўп ёқламали эканлигининг, тематик қамрови кенглигининг намунасидир. Бу расмларда революция даври, уруш йиллари ва ҳозирги кунларнинг воқеалари ёрқин акс эттирилган.

Қирғизистон ССР халқ рассоми Турғунбой Содиқов «Революция курашчиларига» деган ҳайкалнинг авторидир. Бу ҳайкал мавзуи яққол ва ўзига хос ҳал этилганлиги билан кишининг диққатини жалб қилади. Асарда курашчиларнинг жонли хотироти билан оташин даъвати, чуқур инсонийлиги билан марди майдонлиги пайваста қилиб юборилган. Монумент Қирғизистон пойтахтининг уюштирувчи маркази, шаҳар ҳаётининг ажралмас бир қисми бўлиб қолди.

А. С. Пушкин прозасининг яқинда чоп этилган тўрт томлик нашри билан Л. Н. Толстойнинг «Уруш ва тинчлик» романи бадиий ҳаётимизнинг катта бир воқеаси бўлди. СССР халқ рассоми Дементий Шмаринов уларга ишлаган расмлар ва безаклар ҳам юксак мукофотга сазовор бўлди. Атоқли уста ўз расмларида адабий асарларнинг поэтик ва ғоявий мазмунини чуқур қамрашга, воқеаларнинг асосий тараққиёт йўлини аниқлашга, ҳар бир қаҳрамоннинг ички характери ва моҳиятини очиб беришга ҳаракат қилади.

СССР халқ рассоми Николай Ромадиннинг пейзажлари ҳозирги замон совет рассомчилигининг энг ёрқин ва катта воқеаларидан биридир. Бу йил унинг ижоди ҳам Ленин мукофоти билан тақдирланди. Рассомнинг ҳар бир полотноси бизни, рус табиатининг ажойиб дунёсига олиб киради, табиат билан одамнинг узилмас алоқалари тўғрисида бош котиришга, унинг буюк кучини сезишга мажбур қилади. Рассом асарларида юксак даражадаги расм чизиш маҳоратини, дунёни умидворлик билан ёрқин идрок эта билишни, кўз кўрган нарсаларни поэтик ҳаяжон билан очиб бериш маҳоратини кўрамиз.

Театр санъати соҳасида СССР халқ артистлари режиссёр Борис Покровский билан Ленинград давлат миниатюралар театрининг бадиий раҳбари Аркадий Райкин Ленин мукофотига сазовор бўлдилар.

Борис Покровский ижодида совет опера санъатининг энг ёрқин катта ютуқлари мужассамланган. Унинг ишлари янги ифодали воситаларни доимо излаш билан йўғрилган бўлиб, бу воситалар композиторнинг ниятларини мумкин қадар чуқур ва аниқ очиб беришга, асарнинг ғоявий-фалсафий мазмуни теранлигини томошабинга етказишга имкон беради.

Аркадий Райкиннинг санъати томошабинлар ғоят кенг оммасига маълум ва машҳурдир. Унинг зил кетказувчи сатирик кулгиси теран лиризм билан пайваста публицистик ўткир сўзлари социалистик турмуш тарзининг эҳтиросли қарор топиши, ленинчасига яшаш ва ижод этишга халақит берувчи ҳамма нарсани йўлимиздан олиб ташлаш иштиёқи билан йўғрилган.

Кўп авлод томошабинларининг ёрқин театр ва кинематографик таассуротлари СССР халқ артисти Игорь Ильинский номи билан боғлангандир. Совет театри ва овозсиз киноси илк экспериментал постановкаларининг ўткир характерли ва комик персонажлари, артист Малий театр саҳнасида вужудга келтирган унутилмас психологик роллар ва айниқса устанинг сўнгги иши — Л. Н. Толстой образи, рус классик ёзувчилари ва совет ёзувчиларининг асарларини эстрададан ўқиш, И. Ильинский иштирокидаги телевизион программалар — буларнинг ҳаммаси совет санъатининг унутилмас саҳифалари бўлиб қолди.

Украинанинг атоқли қўшиқчиси СССР халқ артисти Анатолий Соловьяненкога ҳам Ленин мукофоти берилди. Шахтёрлар ўлкасида туғилиб ўсган, ҳозир Киев опера ва балет театрининг солисти А. Соловьяненко дунёнинг кўпгина машҳур саҳналарида зўр муваффақият билан ўз маҳоратини намойиш қилган. Хонанданинг бой репертуари, камдан кам учрайдиган гўзал овози унинг номини дунёга таратди. Украина классик, ҳозирги замон музикаси ва халқ музикасини пропаганда қилишда унинг хизматлари, айниқса каттадир.

Бу йил «Қорақулоқ—оқ бим» бадиий фильми болаларга аталган адабиёт ва санъат учун бериладиган Ленин мукофотига сазовор бўлди. Режиссёр Станислав Ростоцкий, оператор Вячеслав Шумский ва бош роль ижрочиси, СССР халқ артисти Вячеслав Тихонов лауреат бўлдилар. Совет санъати маънавий изланишлари кескинлигини акс эттирувчи бу фильм ҳаммамизни тўлқинлантирувчи масалани ўртага қўяди. Картина ўзининг тиниқлиги, яхшиликни қарор топтириши, актив, олижаноб позицияси билан миллион-миллион томошабинларни ўзига жалб қилади, мурувватпешалик сабоқларини беради, ҳаётни, унинг эртанги кунини дадил ҳимоя қилиб чиқади.

Ленин мукофотларини бериш ҳамиша совет маданиятининг байрамидир. У кўп миллатли адабиётимиз ва санъатимиз намояндаларини социалистик жамият юксак идеалларини қарор топтирувчи янги талантли асарлар яратишга илҳомлантиради. Ўртоқ Л. И. Брежнев ўзига Ленин мукофоти топширилаётган пайтда айтган ажойиб сўзларни — замона ҳақида ёзганда ҳам бу нарса партиямиз, халқимиз амалий ишига салмоқли ёрдам берадиган қилиб ёзиш керак, деган сўзларини эслайлик — бу Советлар мамлакати санъаткор зиёлиларининг фахрий бурчидир. (ТАСС).

Ўзбекистон қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинатида 1-Май байрами шарафига социалистик мусобақа тобора авж олаяпти. Бу ватанпарварлик ҳаракатида Жамила Беркинбоева бошлиқ бригада пешқадамлик қилмоқда. Бригада аъзолари шу кунларда ўн биринчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот беришмоқда. Ушбу суратда бригадир Ж. Беркинбоевани кўриб турибсиз.

В. Сироткин фотоси.

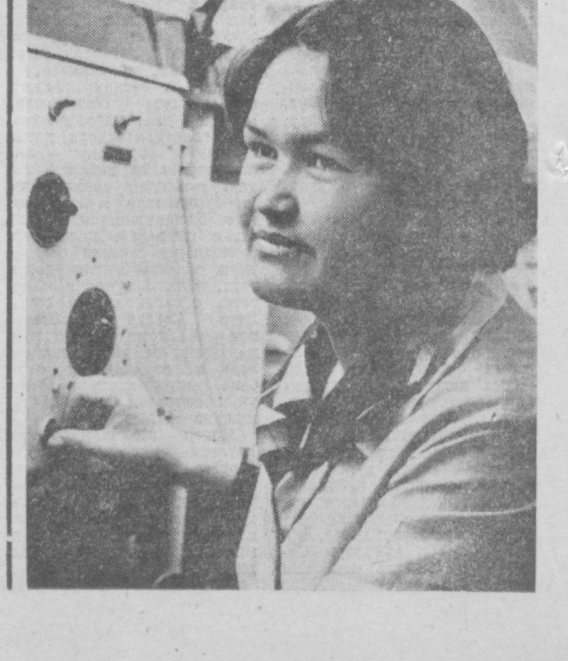

МЎЛ ВА ЭРТАКИ ҲОСИЛ ЕТИШТИРИШ ОМИЛЛАРИ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

ТОШКЕНТ область партия комитети область пахтакорлар советининг ғўзани тўла ва бир текис ундириб олиш, гектарларда кўчатнинг нормал қалинликда бўлишини таъминлаш ва қатор ораларига биринчи цикл ишлов беришни ўз вақтида ўтказиш соҳасидаги тавсияларини маъқуллади.

Район партия комитетлари, район ижроия комитетларига ушбу тавсияларни район пахтакорлар советларида муҳокама қилиш, мавжуд шароитдан келиб чиққан ҳолда ғўзани тўла ва бир текис ундириб олиш, ғўзанинг нормал қалинликда бўлишини таъминлаш ва қатор ораларига биринчи цикл ишлов беришни ўз вақтида ўтказиш юзасидан агротехник тадбирлар ишлаб чиқиш ҳамда унинг сифатли бажарилиши устидан назорат ўрнатиш топширилди.

Район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси, область суғориш тармоқлари бошқармаси, «Ташоблсельхозтехника» ва «Облсельхозхимия» ишлаб чиқариш бирлашмалари, область ўсимликларни ҳимоя қилиш станцияси ва уларнинг жойлардаги органлари, хўжаликларнинг партия ташкилотлари ва раҳбарлари зиммасига область пахтакорлар совети тавсияларини икки кундан кечиктирмай кенг муҳокама қилиб, область колхоз ва совхозларига ғўза қатор ораларига биринчи цикл ишлов беришда амалий ёрдам кўрсатиш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқиш вазифаси юклатилди.

«Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда» газеталарига илғор бригада ва хўжаликларнинг қатор ораларига биринчи цикл ишлов беришни юксак агротехник қоидалар асосида ўтказиш соҳасидаги тажрибаларини кенг ёритиш топширилди.

ОБЛАСТЬ ПАХТАКОРЛАР СОВЕТИНИНГ ҒЎЗАНИ ТЎЛА ВА БИР ТЕКИС УНДИРИБ ОЛИШ, КЎЧАТНИНГ НОРМАЛ ҚАЛИНЛИКДА БЎЛИШИНИ ТАЪМИНЛАШ ВА ҚАТОР ОРАЛАРИГА БИРИНЧИ ЦИКЛ ИШЛОВ БЕРИШНИ ЎЗ ВАҚТИДА ЎТКАЗИШ ЮЗАСИДАН

ТАВСИЯЛАРИ

ОБЛАСТЬ пахтакорлари ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, ўнинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақага актив қўшилиб, бу йил эрта ва мўл ҳосил етиштириш, В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги нишонланган юбилей йилини муносиб якунлаш, КПССнинг бўлажак XXVI съездига янги меҳнат совғалари тайёрлаш учун қизғин кураш олиб бормоқдалар.

Область колхоз ва совхозларида чигит 7 иш кунида юксак агротехник қоидалар асосида экиб олинди.

Шу кундаги муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган вазифа ҳамма майдонларда чигитни тўла ва бир текис ундириб олиш, барча карталарда ниҳолларнинг нормал қалинликда бўлишини таъминлаш, ғўза қатор ораларига биринчи цикл ишлов беришни юксак агротехника асосида ғоят уюшқоқлик билан ўтказишдан иборатдир.

Бу вазифани муваффақиятли бажариш учун область пахтакорлар совети ҳозирги об-ҳаво шароитидан келиб чиққан ҳолда қуйидаги агротехник тадбирларни амалга оширишни тавсия этади.

ЧИГИТНИ ТЎЛА ВА БИР ТЕКИС УНДИРИБ ОЛАЙЛИК

АПРЕЛЬ ойининг учинчи беш кунлигида ҳаво ҳарорати юқори бўлганлиги оқибатида тупроқнинг чигит ташланган юза қатламидаги намлик тез кўтарилиб кетди. 17—18 апрель кунлари ёққан ёмғир чигитнинг текис униб чиқиши учун бироз қулайлик яратди. Аммо, бу билан хотиржамликка берилиб бўлмайди. Чунки, гидрометеорология хизматининг маълумотларига кўра бундан кейин ҳавонинг кескин исиб кетиши, ёғингарчиликнинг кам бўлиши кутилмоқда. Демак, ёғиб ўтган ёмғир ғўзанинг тўла униб чиқиши ва тез ривожланиши учун етарли бўлмай қолади.

Шу муносабат билан ҳамма колхоз ва совхозларда бир-икки кун ичида барча далаларни айланиб чиқиб, экилган чигитнинг аҳволи, униб чиқиши, шунингдек тупроқнинг 25—30 сантиметр чуқурликдаги намлик даражасини аниқлаш лозим. Текширув натижасига қараб зудлик билан суғориш лозим бўлган карталарни аниқлаш зарур.

Биринчи галда чигит эндигина уна бошлаган, бироқ тупроқдаги намлик етарли бўлмаётган карталарга сув тараш лозим бўлади. Бундай карталарга чигит сувини кечиктирмай 2—3 кун ичида бериш зарур. Бу тадбирни ғоят уюшқоқлик билан 4—5 кундан кечиктирмай, сифатли ўтказишга эришиш лозим.

Шу мақсадларда ҳар бир хўжаликда етарлича сувчилар ажратиб, улар учун бир сменага 0,5—0,7 гектар норма белгилаб, суғоришни кечаю-кундуз тўхтовсиз давом эттириш керак. Сувчиларнинг юксак унум билан ишлашлари учун барча зарур шароитларни яратиб бериш ва айниқса уч маҳал иссиқ овқат билан таъминлаш керак бўлади. Бундан ташқари сувни эгатларга бир текис тараш мақсадида ҳар бир картага етарли миқдорда сувда ивимайдиган қоғоз ва бошқа шу сингари материалларни келтириб қўйиш лозим.

Майдонларга ўқариқ тортиш учун КЗУ-0,3 маркали қазувчи осма механизмдан фойдаланиш мумкин. 1—2 кундан кечикмай, ҳамма хўжаликларда тракторларга культиватор ҳамда эгат оладиган агрегатларни осишни тугаллаш керак. Суғориш эгатларининг чуқурлиги 90 сантиметрли схемада 22—25 сантиметр, 60 сантиметрли схемада 18—20 сантиметр бўлиши керак.

Қатор ораси 60 сантиметр қилиб экилган карталарга сувни эгат оралатиб, 90 сантиметр кенгликда экилган карталарга эса ҳар бир эгатдан тараш тавсия этилади. Бунда эгатлар калта бўлиши, пушталарнинг захлаб кетмаслиги ва сув кўлламаслиги лозим.

Ҳамма хўжалик, звено ва бригадаларда ўтган йиллар тажрибасини кенг қўлланилиб, механизатор ва сувчиларга огоҳлантириш талонларини тарқатиш ва эгат олиш, суғориш, қатор ораларига ишлов беришда йўл қўйилган камчиликларни шу талонларга қайд этиб бориш зарур.

Сифат комиссиялари ишларини жонлантириб юбориш, ҳамма ерда далаларга «Сифат белгиси» олиш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириш керак.

ГЕКТАРЛАРДА КЎЧАТ ҚАЛИНЛИГИ НОРМАЛ БЎЛСИН

МЎЛ ҲОСИЛ тақдири ҳар бир гектар ерда кўчат қалинлиги йиғим-терим давригача нормал сақланишига боғлиқдир. Областимиз шароитида йиғим-терим давригача ўртача 130 минг туп кўчат сақлаб қолиниши муҳим вазифадир.

Илғор хўжаликларнинг тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, кўчат қалинлигини ва экиш схемасини тупроқ ҳамда иқлим шароитларига қараб ҳамда ғўза навларининг ўзига хос хусусиятларига асосланган ҳолда белгилаш мақсадга мувофиқдир.

Кўп йиллик кузатувлар ва илғор хўжалик ҳамда бригадаларнинг тажрибаларига кўра бизнинг областимиз шароитида кўчат қалинлигининг қуйидаги миқдорда бўлиши мақсадга мувофиқдир:

— ер ости сувлари юза жойлашган бўз тупроқли ерларда ғўза тез ўсади. Шунинг учун кўчат қалинлиги 110—120 минг туп бўлиши керак. Бунда қатор оралиғи 60 сантиметр бўлса экин 60x12—1 ва 60x25—2, 90 сантиметр бўлса 90x16—2 ва 90x8—1 схемасида жойлашиши лозим;

— ер ости сувлари чуқур жойлашган оддий соз тупроқли, шунингдек шўрхок ерларда ғўза қалинлиги 120—130 минг туп бўлиши керак. Бунда қатор оралиғи 60 сантиметр бўлса экин 60x11—1 ва 60x22—2, 90 сантиметр бўлса экин 90x7—1 ва 90x14—2 схемасида жойлашиши лозим;

— кам унум ерларда ғўзанинг паст бўлиб ўсишини ҳисобга олиб, 140—150 минг туп кўчат қолдириш лозим. Бунда қатор оралиғи 60 сантиметр бўлса экин 60x10—1 ва 60x20—2, 90 сантиметр бўлса 90x6—1 ва 90x12—2 схемасида жойлаштирилади.

Уяларда кўчатнинг якка жойлашиши энг қулай ҳисобланади.

Гектарларда кўчат қалинлиги нормал бўлиб, улар ҳар метр масофага текис жойлашган бўлса, шунингдек барча агротехник тадбирлар ўз вақтида юқори сифатли ўтказилсагина, пахта эрта пишиб етилади ва ҳосил мўл бўлади. Ҳамма майдонларда чигит бир текис ундириб олиниб, тўлиқ гектарлар ҳосил қилинмагунча, экиш тугалланди, деб бўлмайди. Чигит тез униб чиқиб ер бетини тўла қоплаган карталарда ҳам кўчат хатоси учрайди, албатта. Шунинг учун 25 апрелга қадар хато уяларга сифатли ивитилган ва дориланган чигитларни экишни давом эттириш керак. Шунингдек, карталарнинг четлари ва бурчакларига, ўқ ариқларга, карта ўрталарида жойлашган дарахтларнинг остларига ҳам қўлда чигит ташлашни унутмаслик лозим.

Ғўза яганаси экиннинг нормал ўсиши ва дуркун ривожланиши, пахтанинг тез пишиб етилиши ва мўл ҳосил тўпланишининг муҳим шартларидан биридир. Шунинг учун бу муҳим агротехник тадбирни сифатли ўтказиш зарур бўлади. Яганани ниҳолларда 1—2 та чин барг ҳосил бўлганда бошлаб, 5 майдан кечиктирмай тугаллаш мақсадга мувофиқдир. Ягана билан бир вақтда бегона ўтлар ҳам юлиб ташланиши керак.

Ягана кечиктириб юборилса, ниҳоллар нимжон бўлиб қолади, ҳосилга путур етади. Яганага жалб этилган ҳар бир киши ўлчов линейкалари билан таъминланиши зарур. Ана шунда экиш схемасига мувофиқ ҳолда ҳар бир уяда ва гектарда белгиланган миқдорда кўчат қолдирилишига эришилади. Ягана пайтида бир хил бўлиб ўсган дуркун ниҳолларни қолдиришга алоҳида аҳамият бериш керак.

Ягана тугаши биланоқ ҳар бир карта текширувдан ўтказилиб, кўчат қалинлиги сифат комиссияси томонидан актланиб, бригада бошлиқлари, механизаторлар ва сувчиларга топширилиши лозим.

ҒЎЗАГА БИРИНЧИ ЦИКЛ ИШЛОВ БЕРИШ

ҒЎЗАНИНГ ўсиши ва ривожланишини тезлаштириш учун, айниқса, унинг илдиз системасининг бақувват бўлишини таъминлаш мақсадида қатор оралари доим юмшатилган ва бегона ўтлардан тўла тозаланган ҳолда сақланиши керак. Бунинг учун ғўзалар текис униб чиққандан сўнг ҳамма ерда қатор ораларига ишлов беришни оммавий бошлаб юбориш, мавжуд культиваторларни тўла ишга солиш лозим. Ҳар бир культиваторга камида 35—37 та ишчи органи, шунингдек РОР ва ККО мосламаларини осиш зарур. Ишнинг самарадорлиги ва сифатини ошириш мақсадида культивация пайтида экиннинг ҳимоя масофасини 7—8 сантиметр қолдириш керак. Культиваторнинг ишчи органларини белгиланган чуқурликда жойлаштириш ҳам муҳим ҳисобланади. Масалан, ниҳолларга яқин жойлашган органлар 6—8 сантиметр, эгат ўрталарига жойлашган ишчи органлари эса ерни 10—12 сантиметр чуқурликда юмшатиб кетиши керак. Бунинг учун РОР мосламаларини ғўза қаторларига яқинроқ, эгат ўрталарига эса ерни юмшатадиган ишчи органларини ўрнатиш керак.

РОР ротацион ишчи органларини 3—4 сантиметр, ККО органларини 6—8 сантиметр чуқурликда жойлаштириш мақсадга мувофиқдир. Бегона ўтларни йўқотиш учун осиладиган стрелкасимон пичоқлар қатор ўрталарига 10—12 сантиметр чуқурликка ботадиган қилиб ўрнатилади. Биринчи культивация давридаёқ ҳар гектар ерга 100 килограмм аммофосни органик ўғитларга аралаштириб солиш яхши наф келтиради. Шуни ҳам унутмаслик керакки, культивация даврида ниҳолларнинг нобуд бўлишига йўл қўйиб бўлмайди.

Қатқалоқни тугатиш учун ҳар бир хўжаликда аввалдан махсус мосламаларни етарли миқдорда тайёрлаб қўйиш ва зарур бўлиб қолган пайтларда бу ишга колхоз-совхозлардаги меҳнатга яроқли ҳамма кишиларни оммавий сафарбар этиш ва бу муҳим ишни 2—3 кундан кечиктирмай тугаллаш лозим.

ҒЎЗА ЗАРАРКУНАНДАЛАРИГА ҚАРШИ КУРАШ

БУ ЙИЛГИ иқлим шароити қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг оммавий кўпайишига жуда қулай келди. Айниқса шира, трипс, кузги туллам ва кўсак қурти каби ҳашаротларнинг кенг тарқалиш хавфи бор.

Зарарли ҳашаротларнинг кўпайиши ва пахта ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик экинларига кенг ёйилишининг олдини олиш мақсадида уларнинг пайдо бўладиган асосий манбалари ҳисобланувчи карта атрофларидаги ёввойи ўтларга қарши химиявий дорилар сепиш, йўл ёқалари, ариқ-зовурлар ва коллектор-дренаж тармоқлари бўйларини, тут дарахтлари ҳамда телеграф устунлари остларини турли бегона ўтлардан шу кунлардаёқ тозалаб қўйиш лозим.

Экин майдонларида зараркунандалар пайдо бўлган ерларни ўз вақтида аниқлаш учун ҳар бир бригадада махсус кузатувчилар ажратиш ва уларни ўқитиш лозим бўлади. Заҳарли дориларни фақат текширув натижасига биноан қўллаш тавсия этилади.

Тут дарахтларини заҳарламаслик учун химиявий ишлов беришни очиқ ердаги карталардан бошлаш лозим. Шунингдек зараркунанда тарқалганлиги аниқланган карталардаги тут дарахтлари биринчи галда қирқиб олиниб, ипак қуртларга берилиши керак.

Шира тарқалган майдонларга эҳтиёткорлик билан гектар ҳисобига 1,5 килограммдан БИ-58 ёки 0,8—1 килограммдан анабазин сульфат препаратини ОВХ-14 ёки ПГС-2,4 мосламалари билан пуркаш лозим.

Кузги тунлам тухум қўя бошлаган пайтларда гектар ҳисобига биолабораторияларда кўпайтирилган 200 минг трихограммани тарқатиш лозим. Бу усул беш кун оралиғида кетма-кет уч марта қўлланилади. Кузги тунлам ва кўсак қурти ҳашаротлари пайдо бўлган майдонларга 0,3 процентли хлорофос эритмаси қўшиб тайёрланган суюқликдан гектар ҳисобига 400 литр сарфланади. Кузги тулламга қарши кечқурун ва кечаси дори сепиш яхши самара беришини унутмаслик керак.

Областимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йили учун юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилишган. Пахта ҳосилдорлиги камида 33 центнерга етказилиб, давлатга «оқ олтин» сотиш бўйича эришилган 1979 йилги рекорд натижа янада мустаҳкамланиши лозим.

Бу шарафли ва масъулиятли вазифанинг муваффақиятли бажарилиши ҳар бир пахтакордан юксак уюшқоқликни, тўпланган бой тажриба ва билимларни оқилона қўлланиш, фидокорона меҳнат, ғўзани тўла ва бир текис ундириб олиш, кўчатнинг нормал қалинликда бўлишини таъминлаш юзасидан белгиланган агротехник тадбирлар комплексини ўз вақтида сифатли амалга ошириш ва бундан буён ғўзага ишлов беришни уюшқоқлик билан давом эттиришни талаб этади. Ана шунда ҳамма майдонларда мўл ва эрта ҳосил етиштирилади, ҳар бир бригада ва хўжаликда зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятлар тўла ва ортиғи билан бажарилади.

Ушбу тавсиялар область пахтакорлар совети йиғилишида муҳокама этилиб қабул қилинган.

Кетмонтепа луб заводи коллективи бу йил 3100 тонна каноп толаси ишлаб чиқариш мажбуриятини олган. Бу пландагига нисбатан 300 тонна кўпдир. Корхона коллективи ўз ваъдасини тўла уддасидан чиқиш учун зарбдор вахтада туриб меҳнат қилмоқда. Суратларда: мастер А. Н. Пак ишчилардан А. Бутубоева ва А. Исмоиловалар тола сифатини кўздан кечиришяпти (чапда), калта тола цехининг умумий кўриниши (ўнгда).

Ж. Тўраев фотолари.

ШОЛИКОРЛАР ШАЙЛАНМОҚДАЛАР

Шоличиликка ихтисослаштирилган «Октябрь 46 йиллиги» совхози меҳнаткашлари бу йил 3200 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 60 центнердан шоли ҳосили олишга аҳд қилдилар. Айни кунларда ерлар экишга тайёрланмоқда. Ўғитлаш ишлари вертолётлар ёрдамида амалга оширилаётир.

Совхознинг Исмоил Эргашев бошлиқ 3-бўлим шоликорлари ўзаро мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар. Қундуз Эсонтурдиева бошлиқ бригада деҳқонлари ҳам юксак маррани кўзлаб иш олиб бораётирлар. Айниқса, Анатолий Ли бошлиқ шоликорларнинг ишидан ҳамма хурсанд. Улар 140 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 80 центнердан хирмон кўтаришга бел боғлаганлар.

Ф. ЗИЕДУЛЛАЕВ.

ИЛҒОРЛАР НАМУНАСИ

«ПОБЕДА» колхози чорвадорлари бу йил 100 тонна гўшт, 880 тонна сут, 272 минг дона тухум етиштириш мажбуриятини олишган. Уни муваффақиятли бажариш учун ўзаро социалистик мусобақа кенг йўлга қўйилган. Ферманинг коллективи йил охиригача ҳар бир сигирдан 3500—4000 литрдан сут соғиб олиш учун курашмоқда. Қизлархсора Бердимуродова, Пардахол Хамроева, Турдихол Бердиёрова каби тажрибали чорвадорлар ҳар бир сигирдан кунига 10 литрдан ошириб сут соғиб олишга эришмоқдалар.

З. ЮСУПОВ.
Бекобод райони.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЭРОН ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ТЕҲРОН, 21 апрель. (ТАСС). Қўшма штатларнинг Эронга нисбатан ўтказиб келаётган ўта душманчилик сиёсати улар кутган натижани бермайди, деди бу ерда бўлиб ўтган матбуот конференциясида Ислом Революцион кенгашининг аъзоси, Эрон ташқи ишлар министри С. Қутбзода. Вашингтоннинг иқтисодий чоралари ғарбдаги пропаганда воситалари таърифлашга уринган даражада самарали бўлмаслигини таъкидлаб ўтди. Жаҳонда Эрон билан савдо муносабатларини давом эттиришни истаган мамлакатлар етарли.

АҚШ, деди яна министр, ўзининг Ғарбдаги шерикларига ва Японияга тазйиқ қилмоқда ва Эронни иқтисодий қамал қилишга шу мамлакатларни жалб этиш мақсадида қатъий чоралар кўрмоқда. Аммо ҳақиқатда бу чоралар Америка элчихонасида гаровга олинган кишилар тўғрисида ғамхўрлик қилиш тақозоси эмас, балки ноябрь ойида бўладиган президент сайловида кўпроқ овоз олишга интилишдангина иборатдир.

ЛИБЕРИЯДАГИ ВАЗИЯТ

МОНРОВИЯ, 22 апрель. (ТАСС). Либериянинг янги ҳукумати мамлакатдаги аҳволни нормаллаштириш чораларини кўрмоқда. Давлат бошлиғи ва бош министри С. Доу барча ҳарбий хизматчиларга казармаларга қайтиб келишни буюрди. Маҳаллий ва чет элдан келтирилган товарларнинг нархи ўзгармайди, деб эълон қилинди. 260 га яқин сиёсий маҳбус озод этилди. Маъмурларнинг рухсатисиз қамоққа олишлар ман этилди.

Айни вақтда, Либерия ахборот агентлигининг хабар беришича, Монровияда порахўрлик ва давлатга хиёнат қилишда айбланган собиқ режимнинг олий амалдорлари устидан суд ниҳоясига етмоқда.

Айбдорлар орасида собиқ министрлардан Ж. Чессон, К. Паркер, Ж. Филлипс, Ф. Нил ва тўнтариш вақтида ўлдирилган собиқ президент Толбертнинг бошқа шериклари бор.

Иккинчи марта тўнтариш қилишга уринишда айбланиб қамоққа олинган 36 ҳарбий хизматчининг иши юзасидан тергов давом этмоқда.

СОВЕТ Иттифоқи, Вьетнам, ГДР, социалистик ҳамдўстликнинг бошқа қардош мамлакатлари Кампучия Халқ Республикасига беғараз ёрдам кўрсатмоқдалар. Бу мамлакатга бир неча юз минг тонна озиқ-овқат, юзлаб тонна дори-дармон етказиб берилди. Суратда: Кампучияга ГДРдан келган врачлар турли дори-дармонлар, жумладан 300 килограмм антибиотиклар олиб келдилар.

АДН — ТАСС фотоси.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ВЬЕНТЬЯН. Вьентьяндаги лицей ва техника билим юртларининг студентлари рус тилидан одатдан ташқари имтиҳон топширдилар. Улар жаҳон пролетариати доҳийси туғилган куннинг 110 йиллигига бағишлаб, «Ленин ҳамиша барҳаёт» мавзуида катта кеча ташкил этдилар. Лаос йигит ва қизлари Владимир Маяковский асарлари асосида тайёрлаган музикали бадиий композиция уларнинг мураббийлари — совет ўқитувчилари, шунингдек жуда кўп томошабинларнинг энг юксак баҳосига сазовор бўлди.

Лаос ўрта мактабларида рус тили чет тиллардан бири сифатида ўрганилмоқда.

КОПЕНГАГЕН. Бу ерда «Дания хавфсизлиги сиёсати» мавзуида миллий конференция ўз ишини тамомлади. Бу конференция тинчлик ва хавфсизлик учун ҳамкорлик комитетининг ташаббуси билан ташкил этилган эди. Конференция қатнашчилари — мамлакат тараққийпарвар сиёсий ва жамоатчилик ташкилотларининг вакиллари Даниянинг НАТОга аъзолиги билан боғлиқ бўлган масалаларни, шунингдек Даниядаги тинчлик тарафдорларининг кескинликни юмшатишни мустаҳкамлаш учун, қуролланиш пойгасига қарши, қуролсизланиш учун курашни давом эттириш вазифаларини муҳокама қилдилар.

ТЕҲРОН. Мамлакат ички ишлар министрлигининг раҳбари оятилло А. Р. Маҳдави-Кяни Эрон парламентига сайловнинг иккинчи даврасн шу йилнинг 9 май кунида ўтказилади, деди.

ТОКИО. Японияда нарх-наво борган сайин ўсмоқда. Бош министр канцелярияси қошидаги статистика бюросининг маълумотларига кўра, март ойида Токио ва Осакада нархлар ўтган йилнинг шу ойига нисбатан 7,2 ва 6,8 процент ошган. Сут, тухум ва бошқа асосий истеъмол маҳсулотлари айниқса тез қимматлашмоқда.

ЛУАНДА. Намибия ватанпарварларининг Жанубий Африка босқинчиларига қарши кураши авж олиб бормоқда. Жануби-Ғарбий Африка халқ ташкилоти (СВАПО) жангчиларининг муваффақиятли ҳаракатлари натижасида мамлакатнинг энг катта районларини Руакана шаршарасидаги гидроэлектростанция билан боғлаб турувчи электр линияси ишдан чиқарилган. Ирқчи қўшинларнинг кўпгина объектлари электр энергиясисиз қолди. Бу ватанпарварларнинг шу ой ичидаги ана шундай иккинчи операциясидир.

(ТАСС, 22 апрель).

ҲАМЖИҲАТЛИК ШАРОФАТИ

«ЎРТАСАРОЙ» ПАРРАНДАЧИЛИК ФАБРИКАСИ ҚУРИЛИШИ «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ОТАЛИҒИДА

Яқиндагина бу ерга келаётган қурилиш материаллари ортилган юк машиналарининг кети узилмас эди. Фабрика паррандахоналарида пайвандлашдан ҳосил бўлаётган кучли ёғдулар ҳаммаёқни нурафшон этарди. Қурувчи ва монтажчиларнинг ғайрат-шижоатлари қурилишдаги меҳнат суронидан яққол далолат бериб турарди.

— Ҳа, паррандачилик фабрикасини реконструкция қилиш ниҳоясига етяпти,— дейди халқ депутатлари Ўрта Чирчиқ район Советн ижроия комитети раисининг капитал қурилиш бўйича ўринбосари З. П. Редванов.— Бу ердаги қирқдан ортиқ паррандахонага янги жиҳозлар, механизмлар ўрнатилди, озуқа цехи, иккита сув қувури ва бошқа қўшимча бинолар қурилди.

«Ўртасарой» совхозининг паррандачилик фабрикасини реконструкция қилишга бундан беш йилча илгари киришилган эди. Бироқ, ана шу давр ичида атиги 18 та паррандахона замонавий асбоб-ускуналар, механизмлар, билан жиҳозланди, холос.

Район партия комитети совхоз паррандачилик фабрикаси реконструкциясини жадаллаштириш мақсадида шу йил март ойида бу ишни ҳашар усулида ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Фабрика реконструкциясига район ва областдаги 57 та қурилиш-монтаж ва бошқа ташкилотлар жалб этилди. Бир ярим минг нафардан кўпроқ қурувчилар, монтажчилар ва бошқа касб эгалари реконструкция ишларини ғоят қисқа муддатда тугаллаш учун ғайрат билан ишга киришишди.

Қурилиш ва монтаж ишлари белгиланган график асосида олиб борилишини таъминлаш мақсадида йирик участкаларда штаблар ташкил этилди. Бу штаблар бош ва ёрдамчи пудратчи ташкилотлар ишига раҳбарликни амалга оширди. Фабрикадаги барча реконструкция ишлари эса район бош штаби томонидан қаттиқ назоратга олинди.

Фабрика реконструкциясида банд бўлган қурувчи ва монтажчиларнинг унумли меҳнат қилишлари учун барча шароитларни яратишга алоҳида эътибор берилди. Улар ўртасида таъсирчан социалистик мусобақа ташкил этилиб, унга ҳар куни якун ясаб борилди. Мусобақа илғорларига сотиш учун енгил автомашиналар, қимматбаҳо буюмлар ажратилди.

Халқимизнинг ажойиб анъанаси ҳисобланган ҳашар жуда катта самара берди. Қисқа вақт ичида фабрика реконструкциясида 2 миллион сўмга яқин қурилиш-монтаж ишлари бажарилди. Ваҳоланки, тўрт йил ичида бу ерда 3,5 миллион сўмлик иш бажарилган эди.

Совхоз директори Тўхтасин Ғаниев бизни реконструкция қилинган паррандахоналар билан таништирди.

— Бу ерда товуқлар парвариш қилинади,— деди у.— Реконструкциягача унда 5200 товуқ боқиларди. Ҳозир эса шу жойнинг ўзида 14 минг 400 та товуқни сақлашимиз мумкин. Бунга «ОБН-1» жиҳозларини ўрнатиш туфайли муваффақ бўлинди. Бу жиҳозлар темир катаклардан, товуқларга автомат тарзда ем тарқатадиган ва сув берадиган, тухумларни йиғиштириб оладиган, паррандахонани тозалайдиган ва бошқа механизмлардан иборатдир. Жўжахоналарга эса Германия Демократик Республикасида тайёрланган «Р-15» жиҳозлари ўрнатилган. Бу ҳар бир паррандахонадаги жўжалар сонини аввалги 12 мингтадан 20 мингтага кўпайтириш имконини беради.

Паррандахоналарга мавжуд жиҳоз ва механизмларни ўрнатишда «Госкомсельхозтехника» область бирлашмасига қарашли «Сельхозтехмонтаж» трести монтажчилари жонбозлик кўрсатишди. Бу трестнинг В. Лунин бошлиқ монтажчилар бригадаси коллективи кунлик топшириқни 160—170 процентга етказиб бажардилар. Бригада монтажчи-слесарлари Д. Тутунин, Т. Қосимов, Э. Галимов, электр пайвандчи З. Муждабековлар эса кунлик нормани икки ҳисса ошириб бажариб, алоҳида намуна кўрсатишди.

Фабрикани реконструкция қилишда жонбозлик кўрсатган бундай коллективлар кўп. Жумладан, «Узкоопстроймонтаж» трестига қарашли Тўйтепадаги механизациялашган кўчма колонна, 23-қурилиш трестига қарашли 21-ПМК, Ўрта Чирчиқ районидаги СПМК, район колхозлараро механизациялашган кўчма колоннаси, 11, 74-автобаза ва бошқа ташкилотлар коллективлари ҳам графикдан ўзиб меҳнат қилишди.

Реконструкция туфайли яқин вақт ичида бу фабрика қувватларини кескин ошириш имконияти туғилади. Бу қувватлар тўла ўзлаштирилгач, паррандабоқарлар йилига эл дастурхонига 70 миллион дона тухум ва 800 тонна парранда гўшти топшириш имкониятига эга бўладилар. Бу эса фабрикада ҳозир етиштирилаётганидан икки баравар кўпдир. Шу билан биргаликда реконструкция паррандабоқарлар иш шароитини яхшилаш, меҳнат унумдорлигини кескин ошириш имконини беради. Чунончи, ҳар бир паррандахонадаги товуқ ва жўжаларга битта оператор қарайди. Ҳозир эса шу миқдордаги паррандаларни тўрт киши парвариш қилмоқда.

Реконструкция ниҳоясига етган бўлсада, фабрикада қурилиш ишлари ҳали давом этади. Бу ерда йилига 3 миллион дона тухум очиришга мўлжалланган инкубация, ҳар кеча-кундузда 5 тонна парранда гўшти етказиб берадиган сўйиш цехлари, автотрактор парки қурилиши режалаб қўйилган. Паррандабоқарлар учун янги турар-жойлар, клуб қуриш ҳам кўзда тутиляпти.

Қурилиш ва монтаж ташкилотларининг ҳамжиҳатлик билан қилган фидокорона меҳнатлари натижасида қисқа вақт ичида паррандачилик фабрикаси қувватига қўш қувват қўшилди. Бу партия XXV съезди, КПСС Марказий Комитети июль (1978 йил) ва ноябрь (1979 йил) Пленумларининг чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кескин кўпайтириш тўғрисидаги қарорларига амалий жавоб бўлади.

Э. ЭРНАЗАРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

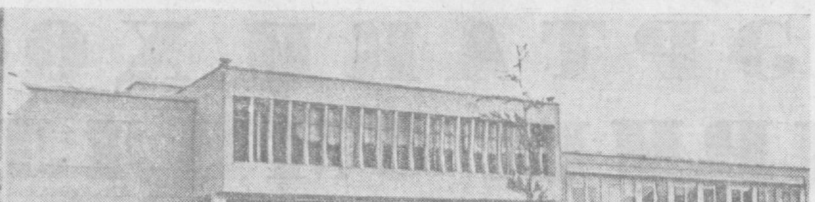

КОЛХОЗДА КЎРГАЗМА

Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхози йилдан-йилга янги қурилаётган турар-жой, маъмурий ва маиший хизмат кўрсатиш бинолари билан гўзаллашиб бораяпти. Марказдаги колхоз маданият саройи ҳам қишлоқ кўркига-кўрк қўшиб турибди. Маданият саройи колхоз меҳнаткашларининг севимли масканига айланиб қолган. Бу ерда кутубхона ҳамда бадиий ҳаваскорлик тўгараклари мунтазам ишлаб турибди. Тез-тез олимлар, шоирлар, меҳнат ва Улуғ Ватан уруши ветеранлари билан турли мавзуларга бағишланган адабий ва тематик кечалар ўтказилади.

Кеча бу маданият ўчоғида Москва тасвирий санъат комбинати рассомлари ишлаган — «Москва рассомлари қишлоқ меҳнаткашларига» деб номланган суратлар галереясининг очилишига бағишланган тантанали митинг бўлиб ўтди.

...Ҳовлида карнай ва сурнайлар овози янграмоқда. Ҳаммаёқ байрамона тус олган. Бу ерга галереяда асарлари қўйилган рассомлар, республикамиз санъат намояндалари районнинг барча корхоналари, колхоз ва совхозларидан меҳмонлар келишган. Шунингдек, қишлоқ мактабининг ўқувчилари ҳам қўлларида гулдасталар билан туришибди.

Митингни колхоз партия ташкилотининг секретари Жамшид Файзуллаев очади. У Москва тасвирий санъат комбинатининг бош рассоми А. П. Сурковцевга сўз беради. Нотиқ комбинат коллективининг ижодий фаолияти ҳақида тўхталди. Меҳмондўст колхоз меҳнаткашлари уларни яхши қабул қилганликлари учун миннатдорчилик билдирди.

Сўзга чиққан район партия комитетининг биринчи секретари А. П. Алимов, СССР халқ артисти Тамарахоним, «Политотдел» колхози раиси М. Г. Хван, «Ленинский путь» колхозининг раиси Т. В. Эм ўртоқлар москваликларнинг колхоз меҳнаткашлари учун яратган асарларини авайлаб асрашга, колхоз меҳнаткашлари ўртасида кенг пропаганда қилишга ишонтирдилар.

...Ниҳоят орзиқиб кутилган дамлар ҳам етиб келди. Тантанали равишда лента қирқилди. Меҳмонлар ва район меҳнаткашлари залларни кўздан кечира бошлашди.

Ана шу суратлар галереясини ташкил этиш учун колхоз 50 минг сўмга яқин маблағ ажратди. Бу ерга москвалик рассомларнинг 45 та портрет, тасвирий санъат ва натюрморт асарлари қўйилган. Бундан ташқари яна бир алоҳида хонадан 14 та графика асарлари ҳам ўрин олган.

Моҳир мўйқалам усталари яратган асарларни бирбир кўздан кечирамиз. Улар орасида А. Тимофеевнинг «Доҳий ҳузурида», В. А. Снегиревнинг «Заполярье лочинлари», П. Н. Богачевнинг «Навоий портрети», А. С. Поликяннинг «Ўрта Осиё манзараси», И. А. Агаповнинг «Ленин Петербургда», В. А. Ханумнинг «Тамарахоним портрети», Ф. М. Капланнинг «Натюрморт», Ю. А. Князевнинг «Эски Тошкент трагедияси» каби қайтарилмас санъат дурдоналари кўпчилик диққат-эътиборини ўзига жалб қилаётир.

Қ. КАРИМОВ.

Суратда: Маданият саройининг умумий кўриниши (ўнгда); галерея залларида.
А. Абалян фотолари.

ҲАМИД ОЛИМЖОННИНГ 70 ЙИЛЛИК ЮБИЛЕЙИ ОЛДИДАН

НАФОСАТ ИЖОДКОРИ

Кўп миллатли совет адабиётининг эъзозли арбобларидан бўлган Ҳамид Олимжон ўзбек поэмачилигига беҳад катта ҳисса қўшган кўлами кенг санъаткор эди. Шоирнинг илк поэмаси бўлган «Комсомол келади» (1929) да ёшларнинг фаол интилиши, «оловдан, тўфондан қайтмай»диган «темир сафи», ҳар бир жабҳада курашга отилиб чиқиши кўтаринки — романтик бир руҳда акс этган. Ҳ. Олимжоннинг инқилоб куйчиси Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг чақмоқдек чақнаган шахсияти ва даҳшатли фожиаси ҳақида «Шоҳимардон» (1932); тўқсон йиллик умри озоб-уқубатда ўтган мулкободлик чолнинг энди бахтли замонга етиши, унга ҳаётдаги ҳар бир ўзгаришнинг мўъжизадек бўлиб туюлиши ҳақида ҳикоя қилувчи «Ота ҳаётидан» (1934), достонларида ҳам романтик руҳ ёркин сезилиб туради.

«Икки қизнинг ҳикояси» (1935—1937) эса том маъноси билан романтик достон. Ҳ. Олимжон поэтик картина яратишга моҳир санъаткор. У достоннинг муқаддимасида кечки пайт икки қизнинг дарё бўйига келишини, «катта тошга тиз чўкишини», зилол сувда уларнинг «акси жонланиши»ни, «жоду кўзлари»нинг ёниб туришини, қисқаси, уларнинг романтик ҳолатини ёркин гавдалантиради. Худди шу ҳолатдаги икки қизнинг ҳикояси бошланади. Биринчи ҳикоя афсонавий поэтик картиналарга бойлиги билан жозибали. «Дарё бўйи, тоғ этагида» чиройли бир қиз вояга етган. Унинг номини «узоқ эллардан» эшитган паҳлавон йигит излаб келади. Лекин қиз дарак бермайди. Фақат йигит эмас, ҳатто дарё ҳам, булут ҳам, юлдуз ҳам, қушлар ҳам қизни бир кўришга зор.

Китобхон ижодий фантазия кучига мафтун бўлади, санъаткор эса романтик достонда қудратли бадиий тасвир воситаларини, айниқса муболаға усулини моҳирлик билан ишга солиб боради. Масалан, қизни кўриш учун баҳор оламни «кимхоб гиламлар» билан безайди, «гул билан дунёни кўмади». Ниҳоят қизни «осмондаги юлдузлар излаб» ҳориб уйқуга кетади, «қушлар изиллаб телба» бўлади. Паҳлавон йигит эса йиллаб кутади.

Охири йигит қиздан, кўринмас маҳбубадан, қандайдир «ўч» олиш йўлини излайди. Бу йўл, унинг наздида, тоғни ағдариб дарёга ташлашидан бошланади. Айни шу йўл билан шоир ўзбек халқининг асрлар мобайнида табиатни ўзига бўйсундириш учун фаол интилиб келганини романтик йўсинда ифода қилади.

Тоғни ағдариш йигит учун ягона мақсад эмас, балки ўзининг улкан орзусига эришиш учун кураш майдони бўлиб қолади. Шунинг учун тоғ билан йигит орасида кескин «жанг» бошланади:

Жанг ичида йигит ва дарё,
Пишқирармаш бири-бирига.
Ёмғир шовлар, шамол гувуллар
Табиатнинг бундай сирига.

«Жанг» қизғин тус олади. Йигит тоғни дарёга ағдаргач, чақмоқ пайдо бўлади. Шу муносабат билан қиз сув бўйида намоён бўлади: қиз жамолига «бутун дунё» ёришиб кетади. Йигит бағрини «пора-пора» қилади, «боши айланиб» ўзини бутунлай йўқотади,

«Қизни кўргач, йигит қўлидан
Тушиб кетган, ўша каттакон
Тош шу экан», — деди ва секин
Ўртоғига қаради кулиб.

Худди шу тарзда биринчи ҳикоя хотималанади. Китобхон асар муқаддимасида икки қизнинг дарё ёқасидаги «катта тошга» келиб ўтирганини ҳамон эслайди ва бу тош эса қизни кўрганда паҳлавон «қўлидан тушиб кетган тош» эканлиги сеҳрига мафтун бўлади. Такрорнинг бундай шакли романтик асарларнинг табиатига хос характерли хусусиятдир. Бу эса бегуноҳ йигит бошига тушган оғир кулфатни тўла ва эмоционал тасаввур этишга имкон беради. Қиз гўзаллик, мўъжизавийлик, сеҳргарлик; йигит — баҳодирлик, «тоғни урса талқон қилишга», «булутларга қулочи етиш»га қодир паҳлавон чексиз қаҳрамонлик тимсоли сифатида гавдаланади.

Достондаги биринчи ҳикояда халқнинг ўтмишдаги афсонаси, иккинчи ҳикояда эса реал ҳақиқатнинг фавқулодда мўъжизаси акс этган. Демак, асарда ўтмишда халқимиз орзу қилиб тўқиган романтик воқеалар билан бугунги ҳаётимизнинг романтикаси яхлит ҳолда ёркин мужассамлашган. Шу боисдан шоир ўзининг ғоявий ниятини поэтик ифодалаш учун достон композициясини асосан икки қисмдан, яъни икки қизнинг икки ҳикоясини беришдан иборат қилиб белгилаган.

Юқорида махсус таъкидлаганимиздек, биринчи ҳикоядаги афсона руҳига мос келадиган даражада, иккинчи ҳикояда реал воқеаларнинг кўтаринки романтикаси зўр ҳаяжон билан кўрсатилади. Иккинчи қиз эса, асосан асов дарёни жиловлаш сирини билган москвалик олим, меҳнаткаш халқнинг буюк қудрати билан дарёга тўғон солиш ва ниҳоят техника кучи билан оламга нур берилгани, мўъжизалар яратилгани ҳақида ҳикоя қилади. Биринчи ҳикоя асосан афсонавий воқеалардан таркиб топади, иккинчи ҳикояда эса реал воқеаларнинг фавқулодда ходисалари тасвирнинг марказини ташкил қилади. Лекин иккинчи ҳикояда ҳам воқеаларни, қаҳрамонларни таъриф-тавсиф қилишда романтик бўёқдорлик беқиёс кучли. Бу ҳол достоннинг хотима қисмида ҳам ифодаланади, яъни икки қиз москвалик олимни бориб кўришга, бирга ишлашга аҳму-қарор қилади. Худди шу йўсинда воқеаларга романтик тус берилади. Достоннинг фазилати ҳам худди шу нуқтада ёркин кўринади. Ҳамид Олимжоннинг «Ойгул билан Бахтиёр» (1937) ва «Семурғ, Паризод ва Бунёд» (1939) достонлари халқ оғзаки ижоди материалларини романтик асосда қайта ишлашнинг нодир намуналари бўлиб қолди. Бу ўринда М. Горькийнинг «Бўрон қуши ҳақида қўшиқ», «Лочин ҳақида қўшиқ» каби романтик асарларини, жасур йигит Данко сингари романтик образлар яратганини, бундай асарлар ва образларни вужудга келтириш учун халқ оғзаки ижоди материалларига романтик асосда ёндошганлигини эслашнинг ўзи кифоя. Шоир бу ажойиб достонларини яратишда устози М. Горький анъанасига мурожаат этади.

Ҳамид Олимжон муттасил ижодий изланган ва оқибатда доимо новатор бўлган санъаткорлар сирасига мансуб. Буни шоирнинг машҳур «Зайнаб ва Омон» поэмаси ҳам тасдиқ этади.

Ҳ. Олимжоннинг «Зайнаб ва Омон»и ҳақида гап борганда, тадқиқотчилар даставвал бу поэманинг заминида конкрет ҳаётий воқеа ётишига, яъни оддий ўзбек қизи Зайнаб Омонова илғор пахтакорлар қаторида 1935 йили Ленин ордени олиши шарафига муяссар бўлгани ва шу асосда шоирнинг «Зайнаб» номли ҳужжатли очерк ёзганига жиддий эътибор берадилар. Тўғри, бадиият тарихида фавқулодда ўзини мафтун этган, қалбини ларзага келтирган воқеа-ҳодисалар, алоҳида шахслар, илғор кишилар ҳаёти ҳақида аввал кичик ҳажмда асарлар битган ва сўнгра яна ана шу ҳаётий фактга кенг эпик планда мурожаат қилган ёки бутунлай эътибор бермай қўйган ижодкорлар истаганча топилади. Устига устак, «Зайнаб» билан бу поэмани синчиклаб қиёслашлар шуни кўрсатадики, Ҳамид Олимжон очеркда тасвирлаган масалаларни, воқеа-ҳодисаларни, қаҳрамонлар қисмати кечиши, интилишининг барчасини поэмада бирма-бир, кетма-кет қайта ҳикоя қилиш йўлидан бормаган. Улар ҳақида етмиш олти бобдан иборат поэманинг фақат бир бобида ахборот бериб ўтади, холос, қолган етмиш беш бобда эса шоир янги маънавий проблемани—янги жамиятда янги севгини, муҳаббат эркинлиги масаласини поэтик ифодалайди, романтик илҳом билан акс эттиради. Бу поэма шоирнинг шоҳ асарларидан бўлиб қолди.

Асрлар мобайнида тўрт девор орасида эзилиб, тенгсизлик, эркинсизлик азоб-уқубатларини тортиб, азалий тақдир шу деб, унинг жафокаш қули бўлиб келган ўзбек хотин-қизларининг янги авлоди тез орада янги жамият туфайли янги ҳаётнинг хўжайини бўлиши; ақли, заковати, истеъдоди, жасорати, фидойилиги, қаҳрамонона меҳнати билан бош ҳарф билан ёзиладиган Инсон бўлиши; оддий бир қизнинг садоқатли ишлари учун юксак мукофот, яъни Ленин ордени олиши — булар ўша пайтларда фавқулодда ва мўъжизавий ҳодисалар эди. Ҳаёт кўп қатламли ва мураккаб. Ҳаётдаги алоҳида, афсонавий, фавқулодда ва мўъжизавий ҳодисаларни эса одамда ҳаёт романтикаси деб тасаввур этиб келинган. Ҳаёт ва очерк қаҳрамони Зайнабнинг меҳнатда тенгсиз шитоб билан юксакликка кўтарилиши, қисқаси, юқорида махсус таъкидланган фавқулодда ҳодисалар Ҳ. Олимжон поэмасининг тасвир объектининг ўзи романтик эканлигини тасдиқ этади.

Шоир: «Сўйлаб берай
Зайнаб ва Омон
Севгисидан бир янги
достон», —

дея янги жамиятдаги янги инсоний севги-муҳаббатни улуғлайди. Шоир икки қалб севгисининг улуғворлигини мўъжиза, кашфиёт сифатида кучли эҳтирос билан акс эттиради. Шу боисдан бу асар янги жамиятнинг янги авлод ҳақидаги достони сифатида ҳамон эъзозли.

Қисқаси, Улуғ Ватан уруши даврига қадар ўзбек поэзиясининг тарихий тараққиётини Ҳ. Олимжоннинг романтик кўтаринки руҳ билан битилган поэмаларисиз тўла тасаввур этиш мумкин эмас. Шоирнинг машҳур «Муқанна» драмаси, «1924 йилнинг 22 январида Самарқанд» (1938), «Жангчи Турсун» (1942), «Роксананинг кўз ёшлари» (1944) номли балладалари ҳақида ҳам шундай дейиш мумкин. Шоир ўзининг «1924 йилнинг 22 январида Самарқанд» балладасида инсониятнинг ифтихори улуғ Лениннинг вафоти туфайли халқнинг мотами ва доҳийга чексиз садоқатини ёркин, фавқулодда кучли ҳаяжон билан акс эттирди. Балладанинг бош қисмида шоир драматизмга тўлиқ ҳаётнинг жонли картинасини яратишга алоҳида эътибор беради.

Эмоцияга бой лирик тўлқин эпик оқим билан шиддатли бир тарзда бирлашади: «одам билан зўр майдон тўлади», «Фаранг, амиркон, ўзбек, қозоқ, хитой, рус, афғон, юнон» — «ҳаммаси зўр мотамга келади», «ҳаммасининг юзида мотам». Шоир асар сюжетини кескин ва кутилмаган йўналишда шиддатли ривожлантиради, композицияда шартлилик принципларини журъат билан ишга солади. Масалан, «зўр таажжуб ичида бир чол ўз ўғлига» шундай саволлар билан мурожаат қилади:

Ким ҳам бўлди бу одам, ўғил?
Бутун бир юрт кимни кўмамиз?
Самарқандда ўлмаган-ку ул?
Кўрмаган-ку бизнинг халқимиз?
Нега барча дийдасида ғам?
Кўча-кўйни эл босди тоза,
Ҳатто Темур ўлганида ҳам
Бўлмагандир бундай жаноза!

Асарда чолнинг саволларига шоир беҳад кучли ҳаяжон ва беқиёс бир кўтаринкилик билан жавоб беради. Балладанинг романтик пафоси худди шу нуқтада янада ёркин намоён бўлади.

Қисқаси, юксак истеъдод соҳиби Ҳамид Олимжоннинг «1924 йилнинг 22 январида Самарқанд» асари улуғ доҳиймиз В. И. Ленин хотираси ҳақидаги сара поэтик асарлардан бири сифатида ҳамон китобхонлар қалбини ром этиб келади. В. И. Лениннинг туғилганига бир юз ўн йил тўлиши кенг нишонланаётган ҳозирги пайтда бу асар ўз салоҳиятини яна бир бор намойиш этади; романтик жозибаси ва шуъласи билан кенг китобхонлар оммасини мафтун қилиб келади. Халқимиз ўзининг севимли фарзанди, улкан санъаткор Ҳамид Олимжоннинг 70 йиллик тўйини кенг нишонламоқда. Бахт ва шодлик куйчиси Ҳамид Олимжон халқимизнинг қалбида абадий яшайди.

Анқобой ҚУЛЖОНОВ,
филология фанлари доктори, профессор.

Ҳамид ОЛИМЖОН

ЎРИК ГУЛЛАГАНДА

Деразамнинг олдида бир туп
Ўрик оппоқ бўлиб гуллади...
Новдаларни безаб ғунчалар
Тонгда айтди ҳаёт отини,
Ва шаббода қурғур илк саҳар
Олиб кетди гулнинг тотини.
Ҳар баҳорда шу бўлар такрор,
Ҳар баҳор ҳам шундай ўтади.
Қанча тиришсам ҳам у беор
Еллар мени алдаб кетади.

Майли, деймаи ва қилмайман ғаш,
Ҳаёлимни гулга ўрайман;
Ҳар баҳорга чиққанда яккаш,
Бахтим борми, дея сўрайман.
Юзларимни силаб-сийпалаб,
Бахтинг бор, деб эсади еллар.
Этган каби гўё бир талаб,
Бахтинг бор, деб қушлар чийиллар.
Ҳамма нарса мени қаршилар,
Ҳар бир куртак менга сўйлар роз,

Мен юрганда боғларга тўлар
Фақат бахтни мақтаган овоз:
«Мана сенга олам-олам гул,
Этагингга сиққанича ол.
Бунда толе ҳар нарсадан мўл,
То ўлгунча шу ўлкада қол.
Умрида ҳеч гул кўрмай йиғлаб
Ўтганларнинг ҳаққи ҳам сенда.
Ҳар баҳорни йиғлаб қаршилаб
Кетганларнинг ҳаққи ҳам сенда...».
Деразамнинг олдида бир туп
Ўрик оппоқ бўлиб гуллади...

1937 ЙИЛ.

АБАДИЙ ДОСТОН

Ҳамид ОЛИМЖОН
хотирасига

Жангчи эдим ўтли йўлларда,
Зилзиладай қалқирди майдон.
Шеърингизни айтиб дилларда,
Жангга кирдик, Ҳамид Олимжон.

Жанг йўлида қолди изингиз,
Окопларда бирга бўлдингиз.
Ялов бўлди оташ сўзингиз,
Тўфонларда дарга бўлдингиз.

Зафар чоғи диёрни қутлаб,
Шеърингиздан яралди бўстон.
Сиздан бахту баҳорни сўйлаб,
Элга қолди абадий достон.

НАЗАРМАТ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

ЧАВАНДОЗЛИК. Тошкентда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг соврини учун ўтказилган X анъанавий мусобақа ниҳоясига етди. Бу бахсда Тошкент шаҳри чавандозлари ғолиб чиқдилар. Қозоғистондан келган суворийлар иккинчи, Тошкент области вакиллари эса учинчи ўринни эгаллашди.

Мусобақалар шу қадар қизғин ўтдики, натижада 14 спортчи СССР спорт мастери нормативини бажарди. Уларнинг 10 нафари республикамиз вакилидир. Норматив бажарган чавандозлар орасида тошкентлик И. Панинин, Р. Шокиров, А. Бондаренко, Е. Кузбагировалар ҳам бор.

ФУТБОЛ. Мамлакат чемпионатининг иккинчи лига олтинчи зонасида иштирок этаётган пойтахтининг «Старт» командаси ўйинларни муваффақиятли ўтказаётир. 7-турда футболчиларимиз «Бухоро» коллективи билан куч синашиб, 2:0 ҳисобида ғолиб чиқдилар. Командамиз ҳисобида 8 очко бўлиб, турнир жадвалида «Шаҳрихончи», «Хоразм» ва «Ҳисор» командалари билан 3—6 ўринларни эгаллаб турибди. Жадвални ҳамон Тўрақўрғоннинг «Ешлик» командаси бошқариб бораётир. Бу коллектив активида 11 очко бор. Иккинчи ўринда бораётган Фарғонанинг «Нефтяник» футболчилари эса пешқадамдан икки очко орқада қолишмоқда.

Шу турда «Соҳибкор» ҳам ғалабага эришди. Областимиз вакиллари «Наримоновчи» командаси дарвозасига жавобсиз тўп киритишди. Янгийўллик спортчилар бу ғалаба билан очколар сонини олтитага етказиб, мавқеларини бироз мустаҳкамлаб олдилар.

ШАХМАТ. Республика шахмат-шашка клубида Ўзбекистон XXXVIII чемпионати давом этмоқда. Кеча олтинчи тур ўйинлари бўлиб ўтди. Беш турдан сўнг 4 очкодан тўплаган тошкентлик Лариса Пинчук, Ира Жумаева ва самарқандлик Мавжуда Ҳамроқуловалар пешқадамлик қилишяпти.

ШАШКА. Тошкентлик спорт мастери Шарифжон Ёқубов халқаро шашка бўйича эркаклар ўртасида ўтказилган республика XXIV чемпионатининг ғолиби деб топилди. У кескин бахсларда тўққиз имкониятдан 7 очко тўплади.

Республикамизда ҳар йили кучли шашкачилар мусобақасини ўтказиш анъанага айланиб қолган. Бу сафарги турнирда турли областлардан келган 18 спортчи ўзаро куч синашдилар.

(Газетамизнинг навбатдаги сони 25 апрелда чиқади).

Редактор
Н. НАСИМОВ.

Реклама ва эълонлар

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

23—29 АПРЕЛЬ КУНЛАРИ
БУТУНИТТИФОҚ ВА ХАЛҚАРО КОНКУРСЛАРНИНГ ЛАУРЕАТИ, ЛЕНИН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ
«ПЕСНЯРЫ» ВОКАЛ-ЧОЛҒУ АНСАМБЛИНИНГ

ГАСТРОЛЛАРИ

Бадиий раҳбар — Владимир МУЛЯВИН.
Билетлар Марказий «Юбилей» спорт зали ҳамда Свердлов номли концерт зали кассаларида сотилади.
Коллектив заявкалар қабул қилинади.
Томошалар соат 14.00, 17.00 ва 20.00 да; шанба ва якшанба кунлари соат 11.00, 14.00, 17.00 ва 20.00 да бошланади.

ГРАЖДАНЛАР, ДИҚҚАТИГА!

ЭСИНГИЗДА БЎЛСИН: ювиш бочоклари ва кранлардан сув силқиши квартирангизнинг сув билан таъминланишини қийинлаштиради, сувдан фойдаланиш учун тўланадиган ҳақни кўпайтиради.

Кранлардан фойдаланиб бўлгач, уларни маҳкамлаб беркитинг. Томорқалар, экин ва дарахтларни, водопровод суви билан суғориш, йўлкалар, ҳовлилар, майдонлар, ҳиёбонларга сув сепганда водопроводдан фойдаланиш — қатъиян ман этилади. Водопровод сувидан суғориш учун фойдаланилаётгани маълум бўлган тақдирда қўшимча огоҳлантириб ўтирмай, водопровод суви бериш тўхтатиб қўйилади.

Кўча шоҳобчаларида бекорга сув оқиб ётганини кўриб бепарво ўтиб кетманг!

Водопроводнинг бузилганини сезсангиз (ер тагидан сув қайнаб чиқаётгани ёки кўчада ўрнатилган колонканинг бузуқлигини кўрсангиз) қуйидаги телефонларга қўнғироқ қилинг:

Ҳамза ва Ленин районлари — 36-32-50, 96-32-51, 96-24-32;
Собир Раҳимов ва Октябрь районлари—46-99-56, 46-99-57;
Киров райони — 35-14-02;
Фрунзе ва Чилонзор, Акмал Икромов, Сергели районлари — 78-32-40, 78-82-17;
Куйбишев райони — 62-19-33, 62-19-34;
Марказий диспетчерлик хизмати — 33-15-95, 33-75-95.

Сув ва канализациядан фойдаланиш ҳақи ўз муддатида тўланиши шарт.

Кўчалардан ўтган водопровод-канализация қудуқлари қопқоғини очиш ва ичига тушиш қатъиян ман этилади. Қудуқлардаги заҳарли газлар ҳаёт учун хавфлидир.

«ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ.

Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг
1- ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ
(Т. Шевченко кўчаси, 28-уй)
ТРОЛЛЕЙБУС ҲАЙДОВЧИЛАРИНИ ТАЙЁРЛАЙДИГАН 5 ОЙЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ҲАР ОЙДА 70 СЎМДАН СТИПЕНДИЯ БЕРИЛАДИ. КУРСАНТЛАР, СЎНГРА ҲАЙДОВЧИЛАР ТРАМВАЙ ВА ТРОЛЛЕЙБУСЛАРДАН БЕПУЛ ФОЙДАЛАНАДИЛАР. БОШҚА ШАҲАРЛИКЛАР ДЕПО ЯҚИНИГА ЖОЙЛАШГАН ЁТОҚХОНА БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

МАШҒУЛОТЛАР ГРУППАЛАР КОМПЛЕКТЛАНГАНДАН СЎНГ БОШЛАНАДИ.

Депо ишчилари форма кийими билан таъминланадилар, (50 процент ҳақи тўланади).

ШУНИНГДЕК, КОНДУКТОРЛАР ВА КОНТРОЛЕРЛАР ТАЙЁРЛАЙДИГАН КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ.

ЎҚИШ — МУДДАТИ 15 КУН. СТИПЕНДИЯ ТЎЛАНАДИ.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мангу яшайдиган қўшиқ. Бадиий фильм. 11.20 — Ҳайвонот оламида. 12.20 — Концерт. 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.10 — Классик кураш бўйича Европа чемпионати. 16.45 — Рус тили. 17.15 — Горнчилар, қаердасиз! 17.45 — Фильм-концерт. 18.00 — Меҳнат шон-шуҳрати байроқдорлари. 18.15 — Хоккей бўйича Швеция кубоги. Швеция—Канада терма командалари. Танаффус пайтида дунё воқеалари. 20.15 — Серафима ороли. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Нима! Қаерда! Қачон! Телевизион викторина.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Химиядан ўқув кўрсатувлари. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 12.30 — Ўқув кўрсатуви. 13.00 — Тенгдошларинг ижоди. 17.35 — Биз чилангарлар. 17.45 — Нурафшон давра. 18.15 — Ҳужжатли фильм. 18.30 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳ. Олимжон туғилган кунининг 70 йиллигига бағишланган музикали адабий композиция. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси уйғур ансамблининг концерти. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳам пахта, ҳам чорва. 22.20 — Олтинчи июль. Бадиий фильм.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/IV да Инқилоб тонги, 24/IV да Қизил яйловдаги кўк тулпорлар.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23/IV да Сув келтирган азиз, 24/IV да Кўнгли ёш қариллар.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/IV да Корчалонлар (19.00), 24/IV да Бадбашара ёхуд Эзоп (19.00).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 110 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНАДИ
24 апрель,
6, 11, 16 май кунлари
ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ
М. ШАТРОВ.
И. СУЛТОНОВ таржимаси
«ҚИЗИЛ ЯЙЛОВДАГИ КЎК ТУЛПОРЛАР»
(5 кўринишли революцион этюд)

В. И. Ленин ролида — СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати Зиёр МУҲАММАДЖОНОВ.
Саҳналаштирувчи режиссёр — Р. ҲАМИДОВ.
Рассом — У. САЙДАЛИЕВ.
Композитор — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Е. ШИРЯЕВ.
Хореограф — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист — С. БУРХОНОВ.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
25 АПРЕЛДАН БОШЛАБ
ЯНГИ ПРОГРАММА
«КЎЗГА КЎРИНМАС ОДАМ»
ФАНТАСТИК-САРГУЗАШТЛИ АТТРАКЦИОН
«ЖАВОҲИРЛИ ТИЛЛА ТАЁҚЧА» халқаро мукофотининг эгаси, халқаро сеҳргарлар академиясининг профессори, Бутуниттифоқ кўригининг лауреати, РСФСРда хизмат кўрсатган артист
ОТАР РАТИАНИ
Манежда — Ленинград циркининг таниқли масхарабози, РСФСР халқ артисти Борис ВЯТКИН.
Томошалар соат 19.30 да, шанба кунлари соат 16.00 ва 19.30 да, якшанба кунлари соат 12.00, 16.00 ва 19.30 да бошланади.
Касса соат 10.00 дан ишлайди.
44-35-84, 44-35-91 телефон номерлари бўйича коллектив заявкалар қабул қилинади.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П. ЛЕНИН кўчаси, 41.
Телефонлар: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750.
БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553; фотомухбир — 325894.

Р. 01951. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Б. 1591.